

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİLEKÇE KOMİSYONU

OBEZİTE İLE MÜCADELE YÖNTEMLERİ VE CERRAHİ UYGULAMALARDAKİ MALPRAKTİS İDDİALARININ ARAŞTIRILMASI VE ALINABİLECEK ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ ALT KOMİSYONU TUTANAKLARI

6 Kasım 2019 Çarşamba

KONU

- RTÜK temsilcisinin sunumu
- Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcisinin sunumu
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcisinin sunumu
- Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü temsilcisinin sunumu
- SGK temsilcisinin sunumu

6 Kasım 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.42

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN – Alt komisyonumuzun değerli üyeleri, saygıdeğer katılımcılar, değerli basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz vardır.

Obezite ile Mücadele Yöntemleri ve Cerrahi Uygulamadaki Malpraktis İddiaların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesiyle ilgili alt komisyonumuzun 6'ncı Toplantısını açıyorum, tüm katılımcılara “Hoş geldiniz.” diyorum.

Küresel bir salgın olarak karşımıza çıkan ve ülkemizin de Avrupa genelinde maalesef 1'inci sırada olduğu obeziteyle mücadelenin anne karnındaki bebekten başlayarak kültürel değerlerimize, alışkanlıklarla toplumsal yaşam tarzımıza kadar araştırılması gereken çok yönlü bir plan gerektirdiğini düşünüyoruz. Bu nedenle, hatırlanacağı üzere, alt komisyonumuzun 3'üncü Toplantısında obeziteyle mücadele konusunda kanuni yetki ve sorumlulukta bulunan bakanlık ve kurumlarımızdan ileride yapılacak toplantılarımıza esas olmak üzere faaliyetleri ve önerileri hakkında detaylı bir rapor hazırlamalarını talep etmiştik. Böylelikle ilgili kurumlarımızla çok paydaşlı bir şekilde koordineli olarak 1'inci sırada olduğumuz obezite salgınıyla mücadeleyi kolaylaştırmayı amaçlıyoruz. Kurumlarımızı bir araya getirmek, birbirlerinin faaliyetleri ve önerileri hakkında bilgi sahibi olmalarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri çalışmaları da tespit etmeleri açısından alt komisyonumuzun katalizör görevini yaptığını ümit ediyoruz.

Bu açıdan, geçtiğimiz toplantıda, 5'inci Toplantımızda Tarım, Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığımızın raporlarını dinlemiştik. Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuzun sunumunu bugüne bırakmıştık. Bugün Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu, Gençlik ve Spor Bakanlığımızı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığımız ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız tarafından hazırlanan sunumları dinleyeceğiz. Sunumlara geçmeden önce katılımcıları tek tek tanımak isteriz.

Bu arada komisyonumuzla ilgili bir özel durumu paylaşmak isterim. Gıda bankacılığını çalışırken yine komisyon üyelerimizle birlikte çalışmadan sonra raporumuzu yayınladık ve ne mutlu bize ki Tarım Bakanlığımız stratejik eylem planında gıda bankacılığı raporumuzda yazdığımız hem gıda bankacılığı hem israfla ilgili konuları ve önerilerimizi stratejik eylem planında paylaşmıştı. Bundan komisyon olarak büyük bir memnuniyet duymuştuk. Obeziteyle ilgili yaptığımız çalışmada da yine büyük bir memnuniyetle görüyoruz ki değerli vekillerim, Bakanlığımızla biz birlikte yürütüyoruz. Geçtiğimiz hafta içerisinde, değerli basın mensupları sizin de bildiğiniz ve takip ettiğiniz gibi, Sağlık Bakanlığımız çocukluk çağı obesitesinin önlenmesiyle ilgili 2019-2023 Eylem Planı'nı ortaya koydu. Yani biz daha raporumuzu yayınlamadan ne güzel ki Sağlık Bakanlığıyla birlikte hareket ediyoruz ve yapacağımız raporda da birçok önerilerimizin yanında Sağlık Bakanlığımızın bu başarılı çalışmalarına da raporumuzda yer vereceğiz. Bundan da büyük bir memnuniyet duyuyoruz.

Bugünkü oturumumuzda 3 güzide kurumumuzu dinleyeceğiz ve 3 kurum da obeziteyle mücadelede çok önemli ve etkin olabilecek kurumlar. Kendilerini dinlerken interaktif bir şekilde devam edeceğiz hem komisyonumuzun üyeleri hem misafir olan çok değerli hocamız, sizler de birbirinize müdahale ederek soru-cevap hâlinde ne kadar faydalı olabilirsek o kadar iyi olur diye düşünüyorum. İnteraktif bir toplantı yapıp sunumlarınızı dinleyeceğiz.

Öncelikle birbirimizi tanıyalım, birçok arkadaşımız daha evvel de toplantımıza katılmıştı, tanıyoruz ama gene de tanışalım.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz, hoş geldiniz.

Komisyonumuza daha evvel gelen bürokratlarımız var, ilk defa gelenler var. Biz genelde aynı bürokratların devam etmesinden yanayız çünkü yapılan çalışmalarını bilmeleri adına. İnşallah bundan sonra bu ilkeye uyulur diye düşünüyorum.

İlk sunumu Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna vermek istiyoruz. Geçen hafta dinleyememiştik sizi, süre çok geçmişti.

Buyurun.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Sayın Başkanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri; öncelikle, bizlere burada bulunma fırsatı verdiğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Ben öncelikle Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yasal yapısından bahsederek sunumuma başlamak istiyorum. 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunla radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilmiştir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, programlar yayımlandıktan sonra ilgili yasaya uygunluk açısından yayınları denetlemektedir. Üst kurulun programlara ve yayınlara daha önceden, yayından önce müdahale yetkisi bulunmamaktadır. Bizim kanunumuzda 8’inci madde yayın içerikleriyle ilgilidir; 9, 10, 11, 12 ve 13’üncü madde reklam yayınlarıyla ilgilidir. Reklam yayınlarında daha çok sıkıntıyla karşılaştığımız hususlar gizli ticari iletişim, yanıltıcı ve çocukların gelişimine zarar verici yayınlardır.

Son olarak, obeziteyle ilgili de 9’uncu maddemizin (7)’nci fıkrasında “Genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içeceklerin ticari iletişimine çocuk programlarıyla birlikte ve bu programların içinde yer verilemez.” hükmü yer almaktadır. Yönetmeliğimizde son olarak yapılan değişiklikle, genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen yağ, yağa dönüşen asitler, tuz, sodyum, şeker gibi gıda maddelerini içeren yiyecekler ve içeceklerin ticari iletişimine bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Bu kapsamda -az sonra açıklayacağım- Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan besin profili listesine göre reklam yayınları yapılmaktadır.

Ben sunumun bu bölümünde biraz Türkiye’de televizyon izleme ölçümleri hakkında yaptığımız çalışmalardan bahsetmek istiyorum. Ülkemizde televizyon izlemesi, son yaptığımız araştırmada, 2018 yılına göre her birey ortalama üç saat otuz dört dakika televizyon izlemektedir. Bu, daha önceki yıllarda beş saati bulmaktaydı. Her geçen gün düşmektedir. Ülkemizde dünya ortalamasının üzerinde bir televizyon izleme rakamı vardır.

BAŞKAN – Dünyada ortalama ne kadardır?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, ülkelere göre değişmektedir. ABD’de 8,5’tur, Macaristan’da 4,8’dir, İsveç’te 2’dir yani ortalama 2,5 civarındadır; bizde 3,34’tür.

Dolayısıyla günde üç saatten fazla, obeziteyle...

BAŞKAN – Pardon, ABD’de ne kadar dediniz?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Sekiz buçuk.

BAŞKAN – Sekiz buçuk saat, bizde 3,34 saat.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Evet efendim.

BAŞKAN – Bu veri doğru bir veri mi? Amerika’da bu kadar fazla seyretmek...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Burada televizyon değil de sosyal medya üzerinden televizyon izleyenleri göremiyoruz tabii değil mi?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Bizim araştırmalarımız efendim yani tabii sosyal medya yok, normal televizyon.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Sosyal medya üzerinden televizyon kanalları izleyenleri de katarsak Türkiye’de...

BAŞKAN – Bana Amerika’daki oran çok şey geldi. Bir Amerikalı günde 8,5 saat televizyon mu seyrediyor? Bu doğru değil bence. Bizdeki rakam düşük, onlardaki yüksek.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bizde dediğim gibi o oran yazılı değildir. Hani sosyal medyadan kanal açıp izleyenler de var.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, yine yaptığımız araştırmalarda edindiğimiz bulgulara göre, televizyon izleyenlerin yüzde 40,9’u televizyon izlerken yeme içme alışkanlığına sahiptir, bu da dolayısıyla obeziteyle ilişki...

BAŞKAN – Bunları ekrana vermiyorsunuz herhâlde değil mi? Yok.

Değerli basın mensupları, bunlar bizde var, bu veriler önemli, şu önemli bakın, şunu alabilirsiniz, obeziteyi yazacaksınız, bunu yazın, televizyon izlerken yeme içme...

Evet, teşekkür ediyorum.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Yine teknoloji bağımlılığı konusuna da değinmek gerekirse, internet kullanımı süresi de ülkemizde ortalama üç saat on sekiz dakikayı bulmaktadır, bu da dolaylı olarak obeziteyle ilişkilidir.

Tabii, bu risk gruplarına baktığımızda, televizyon karşısında en fazla vakit geçirenler 45 yaş üstü ve eğitim düzeyi düşük insanların televizyonla daha çok zaman geçirdiğine dair bulgularımız var.

Bunun dışında, ben, Üst Kurulumuz tarafından bu konuda yapılan faaliyetlerden bahsetmek istiyorum. 27 Mart 2018’de Resmî Gazetede yayınlanan Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’te bir değişiklik yapılmıştır ve genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içeceklerin ticari iletişimini çocuk programlarıyla birlikte ve bu programların içinde yer verilemez hükmü eklenmiştir. Bu şekilde bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle birlikte çocuk kanallarında ve çocuklara yönelik programlarda az sonra anlatacağım kırmızı kategoride yer alan kola, çikolata, cips gibi ürünlerin reklamları yasaklanmıştır. Yine diğer kanallarda bu reklamların yayınlanması durumunda az sonra anlatacağım alt bantlardan örneklerle bunlarda birtakım uyarıcıların geçmesi sağlanmıştır. Bu alt bantta kırmızı kategoride yer alanlar çikolatalar, şekerler, kekler, tatlılar, cipsler, meyve suları, enerji içecekleri, alkolsüz şekerli veya tatlandırıcı ürünler ve yenilebilir buzlardır. Yine altı ay sonra turuncu kategorimiz faaliyete geçecektir, bu kapsamda da tuzlu baharatlı atıştırmalıklar, sütlü içecekler, kahvaltılıklar, yoğurtlar, peynirler ve soslar için Sağlık Bakanlığının besin profilinde yer alan kategoriye uygun olanların reklamına izin verilecektir. Bir de yeşil kategorimiz var, bunların reklamı sade yoğurtlar, ayranlar, sütlü içecekler, meyve, bakliyat gibi. Onların reklamları serbesttir.

BAŞKAN – Biraz evvel söylediğiniz 3 kategori şu anda derdest mi, uygulanıyor mu? İkincisi değil galiba değil mi?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – İkincisi, efendim, iki yıl süre verilmişti, mart ayında, 27 Mart itibarıyla bu süre dolacak, biz onlara uygulamaya başlayacağız. Tabii, onların içerikleri biraz... Kırmızı kategori çok net yani gazlı içecekler, çikolatalar ama orada daha çok karışımlar, kekler var. Eğer Sağlık Bakanlığının belirlemiş olduğu besin profilindeki yağ ve tuz oranına veya diğer oranlara uygunsuz reklamına izin vereceğiz, eğer belirlenen orandan yüksekse içeriği bunların reklamlarına izin vermeyeceğiz.

Efendim, ben son olarak akar bant mesajlarından bahsetmek istiyorum, biraz sonra da yayın örneklerinden geçeceğim.

Gıda kategorisi, özellikle çikolata, şekerler için, sağlığımız için bunların reklamı yayınlandığında “Aşırı şeker, yağ ve tuz tüketimini azaltın.” gibi mesajlar, yine “Sağlığımız için günde 4-5 porsiyon meyve, sebze tüketin.” mesajı, yine kekler yayınlandığında benzer mesajlar, çipsler için “Daha az tuz kullanınız ve etiketleri okuyunuz.” mesajı, yine meyve suları için “Sağlığımız için her gün süt ve süt ürünleri tüketin.” ve benzeri mesajlar, enerji içecekleri için de yine “Sağlığımız için enerji içeceklerinin aşırı tüketimi önerilmez. Sporcu içeceklerinin aşırı tüketimi önerilmez.” gibi mesajlarımız vardır. Ben birkaç tane mesaj örneği size göstermek istiyorum.

(Video gösterimi yapıldı)

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Yine bu mesajların dışında kamuoyunu bilinçlendirmek adına...

BAŞKAN – Pardon, bunları olumsuz mesaj olarak gösterdiniz değil mi?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Bunlar akar bantlar efendim.

BAŞKAN – Kusura bakmayın, ne demek “akar bant”?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Yani bu reklamlar yayınlandığında kamuoyunu bilinçlendirmek amacıyla alt tarafında yayınlanan bantlar. Örneğin, Coca Cola reklamında altta “Daha az şeker ve şekerli ürün tüketilmesi” gibi mesajlar yayınlanıyor.

BAŞKAN – Yani bize de iyice böyle yeme hissini veriyorsunuz, ondan sonra...

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Reklam o kadar dikkat çekici ki alttaki yazıları kimse okumadı, fark bile etmedik gibi.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Yani, sigara içeriyor, altta “Sigara sağlığa zararlıdır.” gibi oluyor, aynı mantıkla yapılmış gibi yani burada yine vatandaş ister istemez doğru yönlendirmiyor.

Başkanım “Bu, reklamda yapılıyor ama yanlış, aşağıda doğrusu yazıyor.” demek gibi. Salata yağı, kola şekerli “Yağlı yemeyin, şekerli yemeyin, az yiye.” diyor ama doğrusunu aşağıda yazıyor yani yukarıda...

BAŞKAN – Bu alttan geçene ne demiştiniz?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Akar bantlar, Sağlık Bakanlığı Besin Profili Listesi efendim.

BAŞKAN – Peki “akar bant” dediğiniz şeyin faydasını belirlediniz mi, bu çalışmanın bir faydası olmuş mu?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, öncelikle bu akar bantlar ve bu reklamlar bizim yönetmeliğimiz çıktuktan sonra çocuk kanallarında ve çocuk programlarında kesinlikle artık kola ve benzeri reklamlar yayınlanmıyor. Akar bantlar konusunda, uyarıcı mesaj verilmesi konusunda da daha önce kamuoyundan bize pek

çok talep geldi, bende listesi de var. Biz o nedenle bu bantların uygulamasına geçtik. Zamanla bu tür reklamların geç saatlere kaydırılması ve tüm yayından çıkarılması noktasında da çalışmalarımız var. Bu bir süreç, aşamalı olarak geçtik ancak bunların reklam bütçeleri çok yüksek olduğu için kanalların da çok sıkıntıya girebileceğini düşünerek önce tematik kanallarla, çizgi film kanallarıyla başladık ve şu anda yine...

BAŞKAN – Devlet kanalları belki önce.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI - ... kanallarla, Reklamverenler Derneği ve Reklamcılar Derneğiyle de yaptığımız görüşmelerde bunların en azından çocukların televizyon seyretmeyeceği saat ondan sonraki saatlerde yayınlanması hususunda çalışmalarımız var. Bu kapsamda Üst Kurulumuz mevzuatında da bazı değişikliklere gitmek istiyoruz. Ürün yerleştirme ve reklam mevzuatını genişletip daha uygun reklamların yayınlanması ve kanalların ekonomik olarak bu konuda sıkıntıya girmemesi için çalışmalar yapıyoruz. Bu kapsamda, alternatif reklam stratejileri geliştiğinde belki birkaç yıl içerisinde bu tarz reklamları önce saat 22.00, daha sonra da 23.00-24.00 gibi civarlara çekmeyi düşünüyoruz.

Bunun dışında, diğer yaptığımız çalışmalar, kamuoyunu...

BAŞKAN – Pardon, aslında burada tabii önümüzde sigara örneği var. Çalışmalarınız için teşekkür ediyorum, biraz espri filan yaptık ama bir şeye başlamak muhakkak ki önemli. Bir çalışma başlatmışsınız ama tabii almamız gereken çok yol var. Biz sigarayla mücadeleye ilk başladığımızda şehirlerarası otobüslerde, büyük kentlerde bindiğimiz dolmuşlarda dahi sigara içilebiliyordu. Şimdi geldiğimiz noktada, kapalı alanlarda içilemiyor, otobüslerde hiç içilemiyor vesaire yani çok yol aldık. Bu bir başlangıç ama bu konudaki hassasiyetimizi de siz herhâlde dikkate aldınız.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Tabii ki efendim.

BAŞKAN – Yani bu kadar görselleyip altına yazı yazmanın da bir getirisi olacak mı, emin değilim.

Evet, devam edelim.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Yani şu şekilde düşünüyoruz: Bu tabii Sağlık Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığıyla ortak yaptığımız çalışmalar sonucunda alınmış bir karardır ve uygulamadır, zaten alt bantlar da Sağlık Bakanlığımız tarafından belirlenmektedir. Biz en azından bu reklamlar yayınlandığında bir kamu spotu gibi -yine, kamu spotu çalışmalarımız da var ama- kamuoyunu bilinçlendirelim diye düşünüyoruz.

Onun dışında, yine, bizim Üst Kurul olarak kamu spotu hazırlama yetkimiz yok ama israf ve obezite konusunda kamu kuruluşları ve STK'lerle görüşülerek kamu spotu hazırlanmasını teşvik ediyoruz. Bu konuda her yıl birer tane kamu spotu hazırlanıyor ve televizyonlarda yayınlanmasını sağlıyoruz.

Bunun dışında, efendim, yaptığımız diğer faaliyetler, özellikle Üst Kurulumuzun yayından önce yayıncılara ve yapımcılara müdahale yetkisi yok ancak biz özellikle gurme tarzı yemek programlarında yemeğin teşvik edilmemesi veya yöresel tanıtım programlarında -bazı yöreler de özellikle yemekleriyle ünlü olduğu için bunlarda mutlaka yemekler ön plana çıkarılıyor ama- özellikle orada program sunan kişilerin fazla yememelerini, olumsuz örnek teşkil etmemelerini ve sağlıklı olmaları konusunda, spor gibi konularda teşvik edici mesajlar vermesini istiyoruz. Bunun dışında, dizi yapımcıları ve yayıncılarla düzenli olarak toplantılar yapıyoruz İstanbul Dolmabahçe Ofis'te. Orada yaptığımız toplantılarda da özellikle rol karakterlerin spor yapan ve sağlıklı beslenen karakterler olması gerektiğini, böyle hamburger, abur cubur gibi -nasıl sigara, içki kullanmaması gerekiyorsa- gıdaların tüketiminin de dizilerde özellikle olmaması gerektiği konusunda yapımcılara ve yayıncılarımıza tavsiyelerde bulunuyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Aslında Türkiye’de gastronomi turizmini artırmak, bazı şehirlerin marka şehir olması yönünde çalışmalar varken bir tarafta da böyle bir mücadele süreci var. Burada dengeli bir şekilde süreci götürmek lazım.

Teşekkür ediyoruz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Ben teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın vekillerim, sormak istediğiniz, katkı sunmak istediğiniz bir şey var mı?

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Akar banttaki mesajla alakalı olarak tam Coca Cola reklamı geçerken altında öyle bir spotun olması olumsuz bir algı şöyle de oluşturabilir: “Kola firması sağlığınıza için yararlı, çok şekerli, tuzlu besinleri yemememizi öneriyor.” gibi bir mantık... Sanki onlara eksi değil, artı bir puan veririr yani firmalara öyle bir puan veririr. “Bu kadar sağlığımızı düşünen bir firma...” Çünkü devamında “Bunu RTÜK yazdı.” falan diye yazmıyor, değil mi?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Hayır.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – “Bu kadar sağlığımızı düşünen bir firma kolaya da gereğinden fazla şeker koymuyordur.” diye düşünür vatandaş. İnanın canımız istedi yani çok etkili bir yöntem değil bence, çok olumlu bir tarafı yok.

BAŞKAN – Reklam o kadar güzel ve albenili ki altına ne yazarsanız yazın bir karşılığı yok bence.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIK İŞLERİ DAİRESİ BAŞKANI DR. ADNAN HASANOĞLU – Bir de okuryazar olmayanları da düşünmek lazım.

BAŞKAN – Evet, bir de o var, doğru söylüyorsunuz.

Buyurun.

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Yayın içeriklerine müdahale edemediğinizi biliyoruz, bu konuda mevzuat itibarıyla bir yetkiniz yok maalesef ama tavsiyede bulunduğunuzu söylediniz.

BAŞKAN – Demet Hanım Komisyonumuzun Uzmanı, bu konudaki en yetkin kişi.

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Örneğin, dizilerde sağlıklı beslenme veya fiziksel aktivite konusunda rol model oluşturabilecek şekilde yayınlara yönelik tavsiyeleriniz tabii ki dikkate alınıyordur ancak Sağlık Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığıyla yaptığınız çalışmalarda sağlığa zararlı olduğu tespit edilen veya ileride Tarım Bakanlığının da yapacağı düzenlemelerle çok şekerli ürünlerde sınırlar getirilecektir. Bunlara yönelik yasaklayıcı bir düzenlemeniz olması mümkün mü? Hiç bu konularda görüşme yaptınız mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, bu turuncu kategori -biraz önce bahsettiğim- bu kapsamda zaten bu karışım ürünlerle ilgilidir. Onların içerikleriyle ilgili birtakım kısıtlamalar vardır yani bu kısıtlamalara uyulduğunda, belirli bir yağ oranını, belirli bir tuz oranını geçmediğinde zaten sağlığa zararlı ürünlerin de reklamı azalacaktır.

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Peki, yaptırım yetkiniz olacak mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Yaptırım yetkimiz de vardır yani eğer uymazlarsa -zaten biraz önce de bahsettim, 27 Martta yürürlüğe giriyor- uymayan kanallara aylık brüt ticari iletişim gelirinin yüzde 1’i ile 3’ü arasında idari para cezası uygulayacağız.

BAŞKAN – Daha evvel bu konudan, bu nedenle ceza kestiğiniz bir marka -söyleyebilirsiniz, söylemeyebilirsiniz- var mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, daha önce asitli içecekler ve dondurma reklamları içerisinde kesmiştik ancak son dönemde bu akar bantların uygulaması aşamasında biz bir sıkıntı yaşamadık. Ayrıca -az önce bahsettiğim üzere- Reklamverenler ve Reklamcılar Derneğiyle görüşerek reklam içeriklerinde de bazı düzenlemelere gidiyoruz. Son olarak, biz dondurma reklamlarıyla ilgili birkaç hafta içerisinde -çünkü nisan ve mayıs ayında yayınlanmaya başlayacak ama yayınlandıktan sonra bizim ceza vermemizin de çok büyük bir etkisi olmuyor. Mümkün olduğu kadar şimdiden, o reklamlar çekilmeden biz kendileriyle görüşüyoruz- toplantı yapacağız, bu reklamlar içerisindeki sıkıntılı hususlar ve özellikle dondurma reklamlarında genel ahlak sınırını aşan sorunlar olabiliyor, bunlarda da bir düzenlemeye giderekten her ne kadar yetkimiz dâhilinde önceden müdahale yetkimiz olmasa da birtakım ortak çalışmalarla bunu çözmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Hocam.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben de öncelikle şu konuyu öğrenmek istiyorum: “Yayından önce yetkimiz yok.” dediniz ama bir kargo paketi yollanırken içindekine kargocu bakabiliyorken siz 82 milyona hitap ediyorsunuz ve “Yayından sonra müdahale edebiliriz.” diyorsunuz. Bu, mevzuatta büyük bir eksiklik bence. Her yayının önceden değerlendirilmesi, gerekli uyarıların yapılması, hatta senaryonun düzeltilmesi lazım. Bu mevzuatın düzeltilmesi için Dilekçe Komisyonu olarak ne yapabiliriz Başkanım? Çünkü bence bu çok önemli bir eksiklik. Yani ben bunu şu anda öğrendim bir vekil olarak oysa yayını değerlendirmeniz lazım, her reklamın, her dizinin incelenmesi lazım. Yani gazetelerde eskiden dizi eleştirmenleri vardı. Dizi eleştirmenleri gibi RTÜK’ün bunu önceden eleştirmesi lazım. Bu bence büyük bir eksiklik. Biz RTÜK bu amaçla kuruldu diye biliyoruz.

BAŞKAN – Mevzuatımızda, sayın vekilimizin söylediği gibi, önceden müdahale etmeyle ilgili bir açık mı var veya öneriniz ne?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, açık değil. Bizim mevzuatımız Avrupa Birliği Görsel İşitsel Medya Yönergesi’ne göre uygun düzenlenmiştir. Avrupa Birliğinde kullanılan mevzuatla aynıdır. Bu kapsamda daha yayın öncesinden müdahale “sansür” olarak algılanmaktadır. O nedenle...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bu sansür değil, sağlıkla ilgili konularda özellikle... Ve kaldı ki bu dönemde biz sağlığa şiddetten bahsediyoruz, demek ki vatandaşların şikâyetleri de doğru. Dizide görüyorlar örneklemeleri, gıda alışkanlığımı, davranışları. Siz biraz önce söylediniz, yüzde 40 televizyon başında gıda tüketen bir toplumuz. Bunun yanında, bu kadar yanlışları bilirken mevzuatın düzeltilmesi bence önceliğiniz olmalı.

BAŞKAN – Bu konuda da tekrar bir gözden geçirin. Avrupa Birliği ilerleme sürecinde bu mevzuatı biz Avrupa Birliği mevzuatıyla belki bir yaptık ama bunlar tabii Allah emri değil, bir yanlışlık varsa, bir eksiklik varsa bunun tamamlanması da bize düşen bir görev. Bu konuda siz de bir çalışın, biz de tabii raporumuzda bunu değerlendireceğiz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Tabii efendim.

BAŞKAN – Geçmeden önce bir şey daha söylemek istiyorum: Tabii burada obeziteyle mücadeleyle ilgili yapılan çalışmaları anlattınız, güzel de işler yapıyorsunuz, daha da yapacaksınız ama bizim Komisyonumuzun ikinci aşamadaki şeyi obezitede mücadelede ameliyatların direkt çare olduğunun düşünülmesi yani insanların, obez insanların veya kilolu insanların işte sporla, beslenme

alışkanlıklarını değiştirmekle, hayat şekillerini değiştirmekle veya ilaç tedavisiyle veya diyetle işi bir hâl yoluna koymadan direkt ameliyatlara gitmeleri bizim çok istemediğimiz ve tercih edilmeyen, özellikle hekimlerin, halk sağlığı uzmanlarının tercih etmediği bir konu. Bununla ilgili radyo televizyonlarda maalesef medyada meşhur olmuş bazı sanatçıların, artistlerin veya popüler kişilerin reklam yaptığını da görüyoruz, âdeta doktorların, kliniklerin reklamını yaparak kilolu hâlleri ve kilosuz hâlleri, ameliyattan önceki ve sonraki hâlleriyle. Bu konuda bir çalışmanız var mı? Bu konuda bir duyarlılık var mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, biz özellikle o programları takip ediyoruz. Gerçekten sağlığa zararlı bir şey varsa... En fazla zaten bugüne kadar müeyyide uyguladığımız hususlar sağlıkla ve sağlık üzerine yapılan reklamlarla ilgilidir. Son dönemde 80'in üzerinde kanalı biz kapattık uyduda, özellikle gıda takviyesi veya kilo kontrol ürünleri satan kanalları ve 2017 yılı Nisan ayında yine mevzuatımızda değişikliğe gittik. Daha önceden sadece para cezası uygulayabiliyorduk ama bu yeni yapılan değişiklikle birlikte ilk yayın için para cezası ve program durdurma uyguluyoruz, yayıncı ısrarlıysa, tekrarlıyorsa on güne kadar yayın durdurma ve bir daha tekrar ederse biz lisans iptaline gidiyoruz. Dediğim gibi 80'in üzerinde kanalı biz kapattık ve bu müeyyideleri ağırlaştırdık. Bizim mevzuattaki bu değişikliğimizden sonra ciddi oranda bu yayınlarda düşüklük oldu efendim.

BAŞKAN – Mide küçültme operasyonlarıyla ilgili -bunların çeşitli versiyonları var, çeşitli şekillerde oluyor- bu ameliyatlara teşvik edici yayınlar ve programlara, özellikle kadın programlarına da dikkat edilmesi gerektiğini bir kere daha söyleyeyim ben.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Haklısınız efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Şimdi “Obeziteyle mücadelede hayat tarzınızı değiştirin.” diyoruz diyetisyenler olsun, sağlıkçılar olsun. Bunları biz söylerken hayat tarzının değiştirilmesinde en önemli olay da hepimizin bildiği gibi biz “Saat yediden sonra mutfağa girmeyin.” derken siz mutfağa girmeyi teşvik ediyorsunuz reklamlarla. O yüzden saat yediden sonra gıda reklamlarının hiç yapılmaması lazım. Reklam giderlerinden bahsedersen, insanların sağlığıyla oynanıyor ve genç nesil “obez” olarak geliyor karşımıza. Anne baba da rol model olduğu için, akşam yatmadan önce bir yemek alışkanlığı ortaya çıkıyor ailelerde. O yüzden özellikle bu konuya dikkat çekmek istiyorum çünkü burada reklam giderlerinden daha büyük ekonomik kayıplar ülkemiz açısından olacak. Şu anda diyabet yüzde 12 sıklıkta ülkemizde ve diyabet olduğunu düşünmediğimiz insanlarda bile diyabet varken bizim alışkanlıkları değiştirmemiz lazım. Bir alışkanlığın oluşması altı ay sürüyor yani biz altı ay sonra verim alabileceğiz bundan. Özellikle yediden sonra gıdayla ilgili hiçbir reklamın verilmemesi lazım. Su reklamı verebilirsiniz, su içebilir ama içinde şeker olan yani glikoza dönebilecek hiçbir şeyin reklamının yapılmaması lazım. İnsanlar yediden sonra televizyonda izlediklerini görerek sabaha kahvaltı için hazırlık yapıyorlar, zengin bir kahvaltıyla uyanıyorlar. Bunlar bence doğru uygulamalar değil. Biz bunları düzeltmek için burada Başkanımızın eşliğinde bir araya geldik. Obezitenin birinci şartı, hayat tarzını düzeltmek. Bu da kullandığımız televizyondaki programları düzeltmekle başlamalı.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Başkanım, bir şey de ben söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Şimdi, özellikle bu akciğer kanseriyle ilgili zaman zaman reklamlar görüyoruz. “Akciğer kanseri önlenemeyecek bir hastalık değildir.” diye bir reklam vardı. Yani orada sigarayı gösteriyor, sonra işte oradaki sigara içen kişi belli bir yaşa gelmeden, genç yaşta ölüyor ve çocuğunun büyüdüğünü falan görmüyor, öyle bir reklam vardı.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Kamu spotu.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Kamu spotu, evet. Bir tanesinde de ileri yaşlarda, 70 yaşına gelmiş, hâlâ spor yapan, hâlâ sağlıklı, torunlarını gören biri var. Yani bunu akciğer kanseri için yapabiliyorsanız obezite için de aynı şey yapılabilir. Mesela obezite için şöyle yapılabilir, az önce Başkanım çok doğru söyledi: Özellikle orada obez birini gösterip... Obezite önlenemeyecek bir hastalık değildir. Mutlaka bir önlem alınır ve önlenabilir bir hastalıktır. Bu da nasıl yapılabilir? İlk planda kesinlikle bir diyet, diyetten sonra egzersiz. Yani bunları reklamlarda göstermek lazım. Belki orada o dalda uzman, profesör birkaç kişi çıkarılıp onlar reklam şeklinde bir şeyler verebilir ve daha sonra da ilaç tavsiye edilebilir yani “Güvenilir bir ilaçla ne kadar kilo veriliyor.” diye bir reklam yapılabilir. Yani malpraktis olaylarının azaltılması açısından bence diyet, egzersiz ve ilacın mutlaka tavsiye edilmesi lazım, öyle bir reklam gündeme alınabilir bence.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, Sağlık Bakanlığıyla birlikte yaptığımız çalışmalarda bahsettiğiniz yayınların içeriklerini Sağlık Bakanlığımız hazırlıyor. Bunlar zorunlu yayın kapsamında değerlendiriliyor ve aylık doksan dakika yayın zorunlulukları var. Dönem dönem hareketli hayatla ilgili Sağlık Bakanlığımızın spotları da oldu, bunlar da yayınlandı. Bu konuları da Sağlık Bakanlığımızla görüşeceğim, tavsiyeleriniz doğrultusunda spot filmler hazırlanmasının biz de uygun olduğunu düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Bütün kamu yetkilileri burada, sağ olsun doktor bey her toplantıda geliyor, bunlar inşallah hep birlikte raporumuzda yer alacak.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Bir de Başkanım, bu tür ameliyatları yapan insanların sosyal medyada hem isimleri hem reklamları hem telefonları hem çalıştığı hastanelerin hepsi tek tek gündeme geliyor. Yani bunların bir şekilde sosyal medyada da kısıtlanması gerektiğini düşünüyorum. Bunları kim yapacak? İnsanların gittikleri doktor yani o hastanede, devlet hastanesinde, eğitim araştırma hastanesinde bunları görmüş olan bir dahiliyeci ya da bir genel cerrah tavsiyesi olmadan tutup da “Şu kadar kilo verdiriyoruz, bu kadar sağlıklı ameliyatlara yapıyoruz, hiç mortalitemiz yok yani ölüm bildirilmedi.” şeklinde sosyal medyaya attığımız zaman çok farklı şeyler ortaya çıkıyor. Hiç olmadık biri birden çok popüler bir hâle geliyor ya da bir kişi bir ameliyat oluyor, ondan sonra herkese tavsiye ediyor. Bu çok farklı bir şeyi ortaya çıkarıyor. Onun için bence sosyal medyaya da bir kısıtlama getirilmesi lazım, özellikle obezite açısından.

BAŞKAN – Bir sorum daha olacak: Biraz evvel dediniz ki: “Kamu spotlarını hazırlarken karşılıklı görüşerek diyaloglarla hazırlıyoruz.” Bununla ilgili bir yasal metin, altyapı olması gerekir mi sizce? Yani atıyorum “Şekerli ürün üreten bütün firmalar kamu spotuyla bunun ne derece sağlıklı ne derece sağlıksız olduğunu uygun şekilde kamuoyuyla paylaşmalı.” gibi.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, bu konuda Sağlık Bakanlığımız yetkili. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanıyor ve bilim kurulu da var bildiğim kadarıyla, onlardan da geçmeden hazırlanmıyor. Ben Sağlık Bakanlığımızın bu konuda çalışma yapmasının daha doğru olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Şimdi, sağlığa zararlı olan besinlerle ilgili olarak yayın içeriklerine önceden de müdahale edemediğiniz için ve bu sansüre ilişkin de tabii uluslararası arenada bir hassasiyet, kriter vesaire olduğu için, ülkemiz adına da bu algı yönetimi anlamında sıkıntı da yarattığı için bir düzenleme yapamıyorsunuz. Ancak uluslararası arenada sağlıklı beslenmeye ilişkin de bir hassasiyet söz konusu. Hatta bu konuda caydırıcı vergi düzenlemeleri bile yapıyorlar. Bu anlamda, bu noktadan hareketle belki bir düzenleme yapılabilir mi kırmızı kategori için, turuncu kategori için, çocukların izleyemeyeceği saatlerle ilgili olarak genel olarak. Mesela Ramazan

ayında iftar saatinden önce kolayla ilgili çok yoğun reklamlar oluyor. Bizim daha önceki sunumlardan öğrendiğimiz kadarıyla da kola içerikleri her ülkenin damak tadına göre farklı üretiliyor. Mesela Türkiye’de damak tadı daha şekerli besinlere yatkın olduğu için bizde çok daha şekerli. Bu konuda engelleyici bir şeyler yapmak adına çalışmalarınız mevcut mu?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, az önce bahsettiğim üzere...

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Dünyadaki iyi uygulama örnekleri bu konuda çalışıldı mı acaba?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Tabii, o konularda çalışma yapıyoruz. Biraz önce bahsettiğim akar bant ve çocuk kanallarında ve tematik kanallarda bu reklamlar nasıl yasaklandıysa ve verilmiyorsa bunların büyük kanallarda da yayınlanmasının önlenmesi veya saatlerinin kaydırılması hususunda örnek ülkelerden yaptığımız çalışmalar var. Ama az önce bahsettiğim gibi, önce akar bantlarla başladık, yavaş yavaş, kademeli olarak biz bunların reklamlarını belli saatlerin sonuna almayı düşünüyoruz yani.

BAŞKAN – Buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bu konu gerçekten çok önemli Başkanım, kusura bakmayın, konu uzatılıyor gibi ama...

BAŞKAN – Estağfurullah.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Amerika’yla belki eşit Türkiye’de, sekiz buçuk saat televizyon, ekran karşısında geçiyor. Bu sadece televizyon ekranı olmasa da sosyal medyayı ekrandan takip ettiğimiz için bu reklamlar çok önemli, televizyondaki bütün görseller çok önemli. Biraz önce “damak tadı” dendi. Burada diyetisyenlerimiz de var, lütfen, bu yanlış anlaşılıyor; “damak tadı” diye bir şey yok. Dünya Sağlık Örgütü dünya haritasında ülkelerdeki gazlı içeceklerin şeker oranlarını verdi bize -burada Tarım Gıdadan da arkadaşımız var, öyle değil mi Hocam- ve oradaki oranları gördüğümüzde en yüksek şeker oranı Türkiye’ye aitti ve bizi damak tadıyla söylediler “Damak tadımız böyle.” diye. Oysa damak tadı değil, bence bu, ülkemizin nesillerini şeker hastalığına yatkın hâle getirmenin bir projesi diye düşünüyorum ben. Öncelikle Tarım Bakanlığına da söylemiştim, kola diye de söylemek istemiyorum ama artık dilimize girdiği için söylüyorum, gazlı içeceklerdeki şeker oranlarının en sağlıklı ülkedeki şeker oranı ne ise ona getirilmesini sağlamamız lazım. Özellikle Başkanımıza da bu konuyu iletelim. Obezite Komisyonu olarak hiç değilse gazlı içeceklerdeki şeker oranlarını düzeltme konusu, porsiyonları azaltma konusu yani bunlar bizim Komisyonun bence amaçları içinde olmalı ve RTÜK de burada çok önemli. Sekiz buçuk saatimizi size veriyoruz yani her insanın hayatında üçte 1 etkilisiniz, ona öyle bakın.

BAŞKAN – Şimdi değerli bürokratımız diyecek ki “Bu iş Sağlık Bakanlığının, Sağlık Bakanlığından bize gelmeli.” Tabii ki oradan gelmeli, biz siyasetler de takipçisi olmalıyız ama bence sizin “Vatandaşın bu konuda şikâyet var, ben bunda işlem yapmak zorundayım, dolayısıyla siz de bunun altyapısını yapın.” demeniz lazım yani burada kurumların birbirlerinden beklemekten ziyade burada bir kamuoyu oluşturmaları lazım.

Hocamın söylediğine ben de bir şey eklemek istiyorum. Şimdi, Türkiye’de birtakım tabirler var “Bir dirhem et bin ayıp örter.”, “Gebe kadın 2 kişi için beslenmeli.” falan gibi. Bunlar tabii geleneksel sözlerimiz belki, altında belki espriler var, ananevi şeyler var ama bunların hiçbirisi doğru değil, gerçekler çok daha farklı ve çok daha ekonomik. Onun için biraz daha akılla yönetmemiz lazım bu süreci.

Buyurunuz.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HALK SAĞLIĞI UZMANI DR. SABAHATTİN KOCADAĞ – Şimdi, biz aslında yanlış hatırlamıyorsam 2012 yılında kamu spotları çekmeye başladık “Obeziteyle Mücadele Ediyoruz” olsun, fiziksel aktiviteyle ilgili kamu spotları olsun. Yalnız, bu kamu spotlarının bir sistematığı var, şöyle ki: Mesela tütün de var veya başkaca, işte, kalp damar hastalıkları var, tuz var. Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü veya bu konunun uzmanları bize şöyle diyor: “Çok farklı konuda, çok fazla kamu spotu dağınkılığa yol açıyor yani halkın ilgisini dağıtıyor.” Mesela biz burada obezitenin sürekli kamu spotunu yayınlarsak tütün geri planda kalıyor. Yani demek istediğim şey, çok farklı konuda, çok şey yapılamıyor, onun belli bir sistematığı var. Mesela tütüne ağırlık verildiği zaman kamu spotlarında tütün ön plana çıkıyor. Şimdi, Sayın Bakanımız da açıkladı, Çocukluk Çağı Eylem Planı’nı hazırladı, bitti, 2019-2023, bundan sonra muhtemelen, büyük ihtimalle biz özellikle bu konuyla ilgili kamu spotlarını hazırlayacağız.

Diğer konuya gelince, bu besin profilini biz Dünya Sağlık Örgütünün besin profili ve tabii ki bilim komisyonunun kararlarıyla ortaya çıkardık. Bir de şunu söyleyeyim: Gıda sektörü, tütün gibi değildir. Mesela tütünü her şekilde yasaklısınız ve buna karşı tepki çok az gelir. Neden? Çünkü tütün insan sağlığına hiçbir yararı olmayan bir madde, kolaydır ama gıda sektörünün zararı da olsa besleyici olanları vardır ve büyük bir ekonomidir yani ekonomimize zarar vermeden, onlarla iş birliği yaparak gittiğimiz için bazı konular biraz daha ağır gidebiliyor, söyleyeceğim bu.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Şimdi, hepimiz burada bilimsel olarak konuşabiliriz çünkü çoğumuz da sağlık kökenliyiz. Şimdi, sigara nikotin alışkanlığından dolayı zor olmasına rağmen ülkemiz sigara yasağını uygulayabildi. Gıdada bir alışkanlık söz konusu değil, nikotin gibi hangi gıdanın alışkanlığı var? Sadece kafein içeren gıdalarda olabilir belki. O yüzden ben bu açıklamayı doğru bulmuyorum çünkü biz sigarayı halledebildiysek gıdayı yüzde 100 halledebiliriz, yeter ki isteyelim.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Obezite birçok hastalığın altyapısı, tetikleyicisi yani kalp damar hastalıkları, diyabet... Dolayısıyla obezite de sigaradan aşağı kalan bir konu değil. Bir sistematikte düzenlediğinizi söylediniz ya kamu spotlarını, yani önem sırasına aldığımız zaman 2’nci gelmezse bence 3’üncü sırada olan, önceliği olan bir konu. Dolayısıyla o sistematik nasıl işliyorsa bir şekilde oraya obeziteyi de ilave etmek gerekli diye düşünüyorum ben de.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Çok da kafa dağınkılığı yapmaz diye düşünüyorum.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Kesinlikle.

BAŞKAN – Yani biz zeki ve akıllı bir milletiz, aynı spot içinde üç beş şeyi de anlatabilirsiniz, onu da anlarız.

Kamu spotlarının izlenme oranını tespit edebiliyor musunuz?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Efendim, bu konuda bir araştırmamız var ancak sonuçlanmadı. Araştırmamız sonuçlandığında kamuoyuyla paylaşacağız.

BAŞKAN – Bizimle de özelden paylaşılırsanız memnun oluruz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Tabii ki.

BAŞKAN – RTÜK’ten gelen arkadaşımıza teşekkür ediyoruz, başarılar diliyoruz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bizim toplantılarımızı lütfen takip edin. Raporumuzu hazırlarken birlikte sizinle ilgili güzel bir maddeyi de yazalım inşallah.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Ben bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun, lütfen.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Ben Sağlık Bakanlığından Sayın Genel Müdürümü aslında destekleyici bir şeyler söylemek istiyorum, şöyle izah edeyim: 5996 sayılı Kanun’la birlikte gıdanın güvenilirliği Bakanlığımız uhdesinde. Ülkemizdeki mevzuata baktığımız zaman, dünyayla uyumlu bir mevzuattır bu. Bunu nereden biliyoruz? Çünkü biz dünya ölçeğinde hem ithalatta hem ihracatta önemli bir ülkeyiz o anlamda ve dünyadaki tüm diğer ülkeler gibi ortak dili kullanıyoruz yani gıda güvenliği sisteminde ortak bir mevzuat dilinin olması çok önemli. O nedenle “sağlık” kelimesinin gıdayla örtüşmesi -yani yanlış anlaşılmasın, bunu açacağım biraz sonra- yani “sağlıklı gıda” ya da “sağlıksız gıda” gibi bir tanımlama, 5996 ya da dünyadaki tüm diğer mevzuata baktığımız zaman “sağlık” sıfatını gıdayla birlikte ilişkilendirmek biraz bizi yanlışla götürebilir. Yani piyasaya çıkan her gıdanın güvenilir gıda olduğunun garantörü Tarım ve Orman Bakanlığı. O nedenle, şunu izah etmek istiyorum: Dünyada şu an Bakanlığımızın da iletişim noktası olduğu -ki zaten pek çok kurum tarafından da bu rahatlıkla takip edilebilir- Dünya Tarım Örgütü olsun, Dünya Sağlık Örgütü olsun, onların toplantıları olsun -bunlar üst düzey politika yapan yani kanun yapan kurumlar tarafından da tartışılıyor- biz de onların temsilcileriyiz, toplantılara katılıyoruz. Sizin yanlış beslenme ya da yetersiz fiziksel aktiviteyi konuşarak “sağlıklı” ya da “sağlıksız” gibi nitelendirme yapmanız aslında daha doğru olur çünkü ülkemizin bir mevzuatı var ve bu mevzuat kapsamına uyumlu bir gıdayı gıda işletmecisi üretip rafa koyabilir ama siz tutup her gün kola içerseniz, her gün bisküvi yerseniz tabii ki bunun obezite olsun, şeker olsun ya da genç nesillerdeki beslenme alışkanlıkları olsun... Tabii ki bu bir ülke politikasıdır, Bakanlık olarak da biz elimizden ne gelirse bunun katkısını vermeye çalışırız.

Şeker oranlarıyla ilgili olarak ben notumu aldım, ona tekrar bakacağım, özellikle bizim de dikkat ettiğimiz bir husus ancak şöyle bir şey var: Biz ithalatta Dünya Ticaret Örgütü kurallarına tabiyiz ve ithalatta da tabii ki diğer ülkelerden de mevzuatımız neyse ona uygun gıdayı ithal etmek durumundayız ama “yasaklamak” gibi bir kavramla yaklaştığımız zaman bu çok da kolay olmayabiliyor, ilave bir şey getiriyorsunuz, vergi gibi ya da işte yasak gibi. Yani bunların biraz daha incelikli düşünülmesi gerekir. Bu konuda çok yetkin otoriteler de bu Komisyonda işte Ticaret Bakanlığı olsun; işte, Gümrük Birliği kapsamında yapmış olduğumuz birtakım anlaşma kapsamında...

Ben çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz, çok faydalı oldu.

Siz diyorsunuz ki: “‘Sağlıksız gıda’ demeyelim ‘yanlış beslenme’ diyelim.” Peki, kolaya “sağlıksız gıda” demeyecek miyiz? “Bir tane içsin.” filan mı demek istiyorsunuz?

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Hayır, hayır; yani böyle bir gıda var. Yani sizin bir mevzuatınız var, bir bütün. Ne var? İşte, katkı maddesi var, etiket var...

BAŞKAN – Yani üretilmesi yasak değil, Türkiye’de bu üretiliyor, bu bir yatırım, Türkiye’ye gelmiş, sermayesini koymuş, işletmesini açmış.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Yani bu gıda dünyada tanımlı bir gıda.

BAŞKAN – Biz Coca-Cola’nın fabrikasına da gittik, gezdik heyet olarak, orada da inceleme yaptık.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – İthal değil, yerli ürünler bir de yani, Türkiye’de üretiyor.

BAŞKAN – Bir de yerlisi de var ama güzel...

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Yani biraz da o boyutuyla düşünürsek...

Bir örnek vereceğim, çok mesai harcadığımız ve kafa yordüğümüz için söylüyorum bu masanın başında. Beslenme uzmanı arkadaşlarımız var, ben onların yanında söylemek istemem ama şöyle düşünün: Örneğin bir et tüketimi -kolayı bir tarafa bırakalım- siz gelişim çağında olan bir çocuğa et tüketirken, kalp hastası birisinin et tüketmesini biraz daha dengelersiniz; kolayı da bunun gibi düşünmek lazım, bu da bir gıda. O nedenle “Bunları yasaklayalım.”dan biraz daha farklı yollar bulabilir miyiz bilmiyorum, inşallah buluruz ama bu tarz bir öneri...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Başkanım, yasaklayalım diye söylemedik biz; Dünya Sağlık Örgütünün oranları vardı, ülke ülke yazılmış ve en yüksek oran Türkiye’deydi.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Ona bakacağım yani onun...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bunun denetiminin bu ruhsatı veren kişiler tarafından bizden önce yapılması lazımdı. Yani ben bunun damak tadına bağlı olmasının bilimsel olarak açıklanacağını sanmıyorum.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Ben anlıyorum ama şöyle bir durum var: Türkiye’de hiçbir gıda işletmecisi “Ben bunu üreteceğim, buna izin verin.” diye gelmiyor artık, biliyorsunuz. 5996 sayılı Kanun’la birlikte tüm sorumluluk gıda işletmecisinde. Biz o gıdanın doğru bir şekilde rafa çıkıp çıkmadığının denetimini yapıyoruz. Eğer gıda işletmecisi şeker koymuş ya da farklı bir şey koymuş ama onu etiketinde beyan etmemişse, ben tüketici olarak bunu görmüyorsam, beni doğru bilgilendirmemişse o, cezaya tabi ve diyoruz ki: “Bunu bu şekilde üretemezsin, bu şekilde rafa koyamazsın.” Bunların karşılığı var, mevzuatımızda da var, bizim uygulamamızda da var.

BAŞKAN – Peki, Türkiye’deki mevzuatta şeker oranının ne kadar olacağına dair bir şey var mı?

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Hayır, şekerle ilgili bir kısıtımız yok.

BAŞKAN – İşte yok, oradan.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Bununla ilgili dedim ya, bu tarz kısıtları koymak da... Ama yine ben –dediğim gibi- çalışmalarımızı o yönde, o noktada, o minvalde yönlendireceğim.

BAŞKAN – Şimdi, Türkiye’deki resmi gördüğünüzde, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde obezitede 1’inci sıradaysa Türkiye, obezite birçok hastalığın tetikleyicisiyse, bunun ekonomik çok ciddi kayıpları varsa Türkiye için bu konuda başka şeyler yapmak lazım. Burada ister “sağlıksız gıda” deyin ister “yanlış beslenme” deyin ama resim kötü, bu resmi düzenleyecek bir şey yapmamız lazım. Belki burada siz çok güzel anlattınız “Biz rafa girdikten sonra müdahale edebiliyoruz” diyorsunuz, biz de o zaman şöyle bir şey yapmalıyız: Rafa girmeden önce şeker oranıyla ilgili -nasıl tuz oranlarıyla birtakım çalışmalar yapıldı- bizim belki yasal düzenleme yapmamız lazım. Bunu hocamızın, Sayın Vekilimizin söylediği gibi damak tadıyla vesaireyle açıklamak mümkün değil.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI BETÜL VAZGEÇER – Hayır, hayır; yok. Zaten bu bizim bir açıklamamız değildir yani Bakanlığımıza ait bir açıklama değildir zaten damak tadı ama bununla ilgili ben mevzuat biriminin sorumlusu olarak notumu aldım, inşallah orta vadede...

BAŞKAN – Burada konuşulanlara, Değerli Vekilimizin sorduğuna ve tartışmalara ilişkin bir metin gönderirseniz memnun oluruz.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Kısa bir katkıda bulunabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Şimdi, aslında vatandaşımızda da şekerle alakalı bu farkındalık var öteden beri, son yıllarda çayda şekerden vazgeçtik. Şimdi, damak tadından bahsetti ya Sayın Hocam, doğru söylüyor, yıllarca çayı biz şekerli içtik, şekeri ben de beş, altı yıldır kullanmıyorum, çay şekersiz daha güzelmiş. Şimdi, vatandaşımızda da farkındalıklar var ve şeker oranından dolayı belki satışları düştü bu tarz firmaların, light, şekersiz ürünler de yapmaya başladılar. Şimdi, ben hocama şöyle katılıyorum: Böyle bir ürün var ama hocamın söylediğini de göz ardı etmememiz lazım, belki de kötü niyet var, şeker oranını bilerek, Türk insanının sağlığını bozma, işte, ilaç firmaları için böyle komplo teorilerini yıllardır dinlemişizdir ya... Sayın Başkanım, onun için daha radikal kararlar alarak bunları mevzuata bağlayıp bu oranların en azından Avrupa standartlarına getirilmesi noktasında daha radikal kararların alınması önemli diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Önlenebilir ölümlerde sigara 1'inci sıradaydı, şu anda obezite 1'inci sıradaymış. Dolayısıyla tedbir almakta geç kalmamız lazım, durumumuz pek iç açıcı değil.

RTÜK temsilcisine teşekkür ederiz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Burada değerli basın mensupları da var. Değerli basın mensuplarının bu konuyu en anlaşılabilir bir şekilde ve kamuoyunu doğru bilgilendirecek şekilde paylaşmasını da özellikle isteriz.

Şimdi, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın sunumuna geçiyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle, bu fırsatı bize verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Aslında bu konu, bizim yaptığımız faaliyetlerin neredeyse tamamıyla direkt ve endirekt bağlı bir konu yani önleyici önlemler anlamında Bakanlığımızın yaptığı faaliyetlerin tamamı aslında bu işin içinde sayılır. Ben çok teknik olarak sizi yormak istemiyorum, direkt konunun içine girelim istiyorum.

Malum, bizim Gençlik ve Spor Bakanlığımız sporun dışında gençlik hizmetleri faaliyetlerini de yürütüyor. Sağlıklı yaşam ve spor kulüpleri etkinliklerimiz Türkiye'deki 81 ilde yaygın olan 299 gençlik merkezimizde bilfiil uygulanmakta. Burada koruyucu, önleyici faaliyetler kapsamında çalışmalar yapılmakta. Yine, atölye etkinlikleri konusunda yapılan çalışmalarda beslenme ve spor konularında eğitimler yapılıyor. Bunlar -son iki yılı aldık burada- 2018 yılında 27 bin, 2019 yılında şu an itibarıyla 56.942 gibi bir rakama ulaştık. Sportif etkinlikler konusunda da yine bu yıl 406 bin gencimize Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yaptığı faaliyetlerle hizmet göttürdük. Bu etkinlikler, doğa yürüyüşleri, bisiklet gibi sportif faaliyetler; daha çok yarışması olmayan ama spor anlamında hareketlilik getiren faaliyetler. Yine, sağlıklı yaşam hakkında bilinç kazandırmayla alakalı gençlik kamplarımızda, her yıl yaz, kış devam eden, sürekli açık olan kamplarımızda bu tür faaliyetleri devam ettirmekteyiz. Bu kamplarda yapılan branşlar, sunumda da görüldüğü gibi, futboldan yüzmeye, okçuluğa, badmintonu kadar birçok branş faaliyetleri görülmekte ve bu kamplardaki gençlerin beslenmesi tamamıyla Bakanlığımız tarafından karşılanmakta, verilen 3 öğün yemek de tamamen doğal beslenmeyle alakalı olarak kontrol edilmekte. Bunlar da yaptığımız faaliyetlere katılan gençlerin fotoğrafları.

Yine, Gençlik ve Spor Bakanlığımıza bağlı ama özerk federasyonlar içinde bulunan Herkes İçin Spor Federasyonumuzun amacı aslında tamamen sağlıklı yaşamı topluma yaymak için faaliyet yürütmek. Bununla alakalı bu yıl -daha yeni ama örnek olsun diye bunu koyduk- Avrupa Hareketlilik Haftası'nda 81 ilde... Hep "7'den 77'ye" deriz, artık onu değiştirdik 3'ten 93'e diyoruz, biraz açtık açığı çünkü artık 3 yaşında anaokulunda çocuklar spor yapmaya başlıyorlar. Biraz sonra anlatacağım, Bakanlığımızın anaokullarıyla ilgili yaptığı yeni bir proje var; bu, ciddi manada belki gelecek nesiller için obeziteyi engelleyecek en önemli proje olacak. HİS Federasyonumuz Türkiye'nin birçok ilinde bu tür faaliyetleri her yıl yapıyor. Bu bir tane örnek, yeni olduğu için söylüyorum, 81 ilde aynı anda Avrupa Hareketlilik Haftası'nda yürüyüş gerçekleştirdik. Tüm illerde organizasyon yapıldı, birçok kamu görevlisi ve STK'ler bu yürüyüşe katılarak sağlıklı yaşamla ilgili mesaj verdi. Bu da 81 ilde yapılan faaliyetlerden fotoğraflar.

Asıl iş Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün yani belki direkt "obezite" kelimesini çok kullanmıyoruz biz ama yaptığımız her iş mutlaka oraya dokunuyor. Sağlık İşleri Dairemiz Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı bir daire olarak hizmet veriyor. Burada sporcular, sporcu aileleri, antrenörler, personel, yakınlarına beslenme danışma hizmeti veriliyor. Ankara'daki yerimiz Eryaman kompleksi içinde. Burada tabii üst düzey sporcularımız da var, gelecek vadeden sporcularımız da var millî takım sporcuları da var. Bunların yanı sıra yine ildeki alt seviyedeki sporcular da buradan faydalanabiliyorlar. Bunları Türkiye'de yaygınlaştırmaya çalışıyoruz yani geçmişte sporcularımız maalesef kendi başlarına... Ben de eski bir sporcuyum millî takıma kadar yükseldim ama kendi gayretlerimle.

BAŞKAN – Ne yaptınız acaba?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY
– Judo yaptım ben.

Türkiye'de artık tabii teknoloji de gelişiyor, imkânlar da çoğalıyor; beslenmeyle alakalı, diğer konularla alakalı çok destek alamıyorduk ama şimdi artık bununla ilgili Gençlik ve Spor Bakanlığımız her ilde bir sistem kurmaya başladı, bunun merkezi de Ankara Eryaman.

Sporcu Sağlığı Eğitim Projemiz var, 81 ilde antrenör, sporcu ve idarecilere yönelik yaptığımız çalışmalar var. Bunlardan da değişik fotoğraflar görüyorsunuz.

Spor Eğitimi Dairemiz en önemli faaliyetimizi yönetiyor, bunu biraz açacağım, sunuma bağlı kalmadan konuşacağım biraz. Şu an, 2018 yılında Yetenek Tarama ve Spora Yönlendirme Projesi başlattık. Bunu Millî Eğitim Bakanlığımızla beraber yürütüyoruz yaptığımız protokolle beraber. Gerçekten bugüne kadar yapılmış 81 il 960 kusura ilde aynı anda yürütülen bir proje ve her yıl 1 milyon 200 bin çocuğa ulaşıyoruz. Yani bunun reklamını kamuoyunda belki çok yapamıyoruz ama alanda gerçekten müthiş bir çalışma var. 3 bin personel çalışıyor sadece bu projeye alakalı. Bunun yarısı Millî Eğitimde beden eğitimi öğretmeni arkadaşlar, yarısı da Gençlik ve Spor Bakanlığının antrenörleri. Ne yapıyoruz yetenek taramasında? Bu proje bir yıla sığdırılmış bir proje değil, bu projenin süresi yok, her yıl belirlenen bir takvim var. Bu yıl takvimi biraz değiştirdik, eylülde yapıyorduk, marta çektik okul sürelerinden dolayı. Belirlediğimiz "eurofit bataryası" var, her yıl 3'üncü sınıfları tarıyoruz. Burada çocukların fiziksel uygunluklarını tespit ettiğimiz istasyonlarımız var. Burada yapılan ölçümlerde çocukların kendi yaş grubundaki diğer çocuklardan farkları yani aslında kendi aralarında bir sınıflandırma yapıyoruz ama şöyle bir iddiamız yok: İşte, yüzde 10'unu seçiyoruz, onlara özel bir program uyguluyoruz, geri kalan yüzde 90'ı "Yeteneksizdir." deyip kenara atmıyoruz, öyle bir uygulamamız da yok. Zaten projenin adı da oradan geliyor, Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Projesi. Çok özel çocukları ayırıyoruz, bu doğal; nasıl üniversite imtihanında bir kısım iyi üniversiteyi kazanıyorsa bu da doğaldır, Avrupa ve dünyada da uygulaması böyle. Bir kısmını,

yüzde 10'luk kısmını ayırıyoruz, bunlara bir yıl boyunca hareket eğitimi veriyoruz, herhangi bir branşa hemen yönlendirmiyoruz. Daha önceden Türkiye’de yetenek taraması çok denendi fakat bir türlü başarıya ulaşamadı, sebebi de şu: Tarama yapılıyor, ondan sonrası yok yani tespit ediliyor çocuk ama ona uygulanacak program nedir, bu çocuk nasıl istihdam edilecek, bunu ilk defa başardık kurum olarak; bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı da sağ olsun bize büyük destek verdi.

2018’in Mayıs’ında başladı projemiz, şu an itibarıyla 1 milyon 200 bin çocuk tarandı bunun 120 binini ayırdık, bunlara bir yıldır hareket eğitimi verdiriyoruz. 5 ayrı paketten oluşuyor bu program. Çok detaya girmek istemiyorum ama şu an 81 ilde faaliyet devam ediyor, önümüzdeki aylar içinde bu çocukların branşlarını belirleyeceğiz federasyonlarla beraber ve bu çocukları bire bir takip edeceğiz. Geri kalanlarını da buldukları illerde, ilçelerde en yakın spor tesislerine yönlendirerek spor yapmalarını ve hareket etmelerini sağlıyoruz.

Şimdi, tabii, yetenek taramasının ilk hedefi olarak müsabık sporcular, olimpiyatlarda madalya alacak sporcular bulmakla başladı ama ilerleyen süreç şunu bize gösterdi: Obezite gelecek için büyük bir tehlike ülkemizde, yapılan ilk testlerde obez olan çocukları da tespit ettik. Bir yazılım programımız var bizim, TC kimlik numarasıyla giriliyor, çok güzel bir çalışma yaptı Bilgi İşlem Dairemiz, hatta ödül aldı geçen sene bu yazılım programı; bu çocukların bütün bilgileri -veliler de e-devletten görecektir şekilde- vücut ölçüleri... Obezite bunu ailesiyle de paylaşıyoruz, “Çocuğunuz testten geçti, yüzde 10’a girdi, girmede, bu çok önemli değil ama çocuğunuzda obez tehlikesi var.” diye aileleri de uyarmaya başladık. Çünkü bazı aileler farkında değil. “Tamam, çocuk biraz tombul.” “Az biraz kilolu” diyor ama obez olduğunun farkında değil, belki de bilinç eksikliğinden kaynaklanıyor. İlk başta bunu düşünmemiştik ama sonuçlar dökülmeye başlayınca sistemimize bunu da görev addettik ve artık okulları, bu tür çocukların mutlaka Sağlık Bakanlığıyla irtibata geçerek obezite tehlikesinden kurtulması için uyarmaya başladık. Yetenek taramamız mart ayında tekrar başlayacak bu yıl için, her yıl mart ayında 1 milyon 200 bin civarında çocuğumuzu taramaya devam edeceğiz.

Bunun dışında, Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak her yıl yaz, kış devam ettirdiğimiz ve 5-18 yaş grubu çocuklara uyguladığımız spor faaliyetleri var; bunlar kamuoyunda “yaz okulları” diye bilinir, aynı zamanda kışın da devam ediyor. Bu rakam da aşağı yukarı 2 milyon civarında, her yıl 5-18 yaş grubu çocuğa ulaşıyoruz, bu da doğal olarak obezite tehlikesi olan çocuklara bir hizmet olarak önümüze geliyor.

Spor faaliyetlerinin tabii bir de maddi tarafı var, malzeme tarafı var. Biz Bakanlık olarak her yıl illerimizde faaliyet gösteren spor kulüplerine malzeme yardımı yapıyoruz. Kendi faaliyetlerimizde kendi tesislerimizde kullandığımız malzemeler konusunda Bakanlığımız ciddi maddi kaynak ayırmakta. 2006’dan 2019’a kadar sadece kulüpler bazında 65 milyon civarında kaynak ayırdık ve bunu harcadık.

BAŞKAN – Pardon, bir şey sorabilir miyim. Bocce nedir?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Bocce, Fransa kökenli bir oyundur aslında, demir toplarla oynanır, ortada bir hedef var, küçük bir top. Şöyle diyeyim: Misketi bilirsiniz, misketin olimpiik hâle gelmiş hâli. Şimdi, olimpiik branş da oluyor 2024’te, Fransa’da oynanacak. Bunu 80, 90 yaşında insanlar da oynayabiliyor, çok yaygın Avrupa’da. O hedef olan topa en yakın topu atmaktır amaç ama şu var: Siz topu attığınızda –demir top bu, toprak zeminde oynanıyor- rakip sizin topa vurarak sizin topu hedeften uzaklaştırabiliyor.

BAŞKAN – Kriket gibi mi?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Yok, krikette sopa var ama “bocce”de sadece demir toplar var, 6 tane topunuz var, hedefe en yakın topu yaklaştıran puan alıyor ve en son puanla galip belli oluyor.

Ülkemizde lisanslı sporcu anlamında 9 milyon 286 bin gibi rakama ulaştık, kulüp sayısı da 17.284'e ulaştı. Bu rakam 2002 yılında 278 bindi yani ciddi bir yükseliş var. Spor tesisi anlamında da ülkemizde gerçekten ciddi hamleler yapıldı, inşaallah bu süreç devam edecek, durmadı.

Spor faaliyetlerinde, geçmişte Bakanlık olarak sadece kulüpler bazında sorumluluğumuz vardı fakat yine Millî Eğitim Bakanlığıyla yaptığımız görüşmeler neticesinde okul sporlarını da bünyemize aldık ve sporun tek otoritesi olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı okul sporlarını da bünyesine kattı. Şu an okul sporları gerçekten 586 bin gibi bir rakamı devraldığımızda şu an rakam 2,5 milyonu buldu, 81 ilde ve birçok ilçede okul spor faaliyetlerimiz devam etmekte. Burada tabii öğrencilerin direkt spora katılımı çok önemli fakat malum, okul sporlarında her okulda salon yok, biz de bununla ilgili projeler geliştirmeye başladık. Okul bahçelerinde Bakanlığımız salon yapmaya başladı ama bu çok hızlı olmuyor, tabii kolay değil, inşaat zaman alıyor. Bununla ilgili Sayın Bakanımız geçenlerde kamuoyuyla da paylaştı, 10 bin potayla ilgili bir proje başlattık, bunun tanıtımını yaptık. 10 bin potayı da şöyle yapıyoruz: Okul bahçeleri de tabii ki öncelikli ama mahallesinde mekân olan ya da belediyenin bahçesinde bir mekân olan varsa, internet sayfası oluşturduk, oradan gençler kendileri talepte bulunuyorlar, hemen biz il müdürlüğümüzle diyaloga geçiyoruz ve çocukların istediği yere hemen basketbol sahasını yapmaya başladık. Bu çok da ilgi uyandırdı. Hatta geçen basına da yansıdı, belki görmüşsünüzdür, halıları sererek halı saha yapan genç bir grup -çocuklar akıllılar- TRT'yi çağırmışlar, çekim yaptırmışlar. Bakan Bey de hemen gördü, iki hafta içinde halı sahalarını yaptık, teslim ettik. Yani bunları aslında yaygınlaştırmamız lazım, hareket biraz da oradan başlıyor. Herkes iyi sporcu olacak diye bir kaide yok ama çocuklar mekân buldukça spor yapmak için mutlaka fırsat buluyorlar, bunu oluşturmamamız lazım. Bu 10 Bin Pota Projesi de bu fikirle başladı.

Yine, bununla bağlantılı olarak Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi'ni başlattık geçen yıl, yine Millî Eğitim Bakanlığımızla ortak. Bu arada, Millî Eğitim Bakanlığımızla yaptığımız her iş tek bir bakanlık gibi yürüyor, sağ olsunlar, 2 Bakanımızın da bu konuda bize kesin talimatı var. Ayrı 2 bakanlık gibi değil. Bazen kavga ediyoruz ama sonuçta doğru yolu buluyoruz. Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi'nden kısaca bahsedeyim. Geçen yıl pilot olarak başladık, tüm Türkiye'de başladık ama kısa, bir aylık bir süreçti, 135 bin çocuğumuza yüzme öğrettik, bu çocukların yüzde 95'i havuza ilk defa girdi ve ücretsiz yaptık bunu. Bizim spor tesislerimizde bütün branşlar ücretsizdir ama yüzmede, malum her ilde 1 ya da 2 havuz var, fazla havuzumuz yok, artıyor her geçen gün, kapasite dolunca doğal olarak öğrenci alamıyoruz, onun için çok cüzi ücretleri var ama bunu kaldırdık sırf okullar için ve gündüz sabah dokuzdan öğleden sonra üçe kadar Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi'ne ayırdık. Millî Eğitim Bakanlığımız çocukları bize getiriyor, antrenör, cankurtaran, tesis konusunda yükü biz aldık ve geçen yıl 135 bin çocuğa bir ayda yüzme öğrettik. Çok müthiş geri dönüşler oldu. Hatta birkaç tanesine, özellikle doğu bölgelerindekilere katıldık; dediğim gibi, havuza hiç girmemiş çocuklar, hem çok mutlu oldular hem yüzme öğrendiler. Bunu Millî Eğitim Bakanımız ile Sayın Bakanımız görüştüler "Yüzme bilmeyen ilkokuldan mezun olmasın diye bir fikir çıktı ortaya. "Bunu da eğitim müfredatına yerleştirelim." diye bir karar çıktı. Tabii, bu, yazılı olarak belki neticelenmedi ama uygulamaya başladık. Bu yıl da 1 milyon hedef koydu Sayın Bakanımız. 1 milyon çocuğa ulaşacağız, şu an 200 bine yaklaştık, 2020'nin sonuna kadar da 1 milyon çocuğa yüzme öğretmeyi hedefledik. Şunu söyleyeyim: Daha önceden, dediğim gibi, sabah dokuz ve üç arası havuzlarımız eğitim-öğretimden dolayı boştu yani kullanan insan sayısı çok azdı. Bunu beden eğitimi dersleriyle eşleştirdiğimiz için artık o saatler de dolmaya başladı. Netice olarak havuzlar yetmiyor artık, yeni havuz projesi ürettik, biraz daha butik, seyirci tribünü olmayan, daha ucuz maliyetli. Bu yıl ciddi manada havuz yapacağız. Bununla alakalı Sayın Bakanımız bir çalışma ekibi oluşturdu. Hızlı bir şekilde bu sayıları arttırıyoruz. Bu yıl 1 milyon hedef koyduk, belki bir dahaki yıl 2 milyon koyacağız ama sonuçta "İlkokul çağında yüzme bilmeden kimse okulu bitirmeyecek." diye bir fikir ortaya çıktı. Bunu da devam ettiriyoruz.

BAŞKAN – Kimse “Oxford yoktu.” falan diyemeyecek yani.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY
– Diyemeyecek evet.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY
– Bu arada şunu söyleyeyim bilgi olsun diye: Almanya’da bu oran yüzde 45 yani ilkökul çağında yüzme öğrenen çocuk sayısı yüzde 45, bunu Almanya’daki bir beden eğitimi öğretmeninden öğrendim. Yani herkes şöyle zannediyor: Almanya’da, Avrupa’da herkes ilkökulda yüzmeyi öğreniyor. Öyle bir şey yok. Yüzde 45 de bence Almanya’ya göre düşük bir rakam. Biz inşallah o rakamı geçeceğiz, öyle bir hedef koyduk kendimize.

Yine bununla bağlantılı anaokullarında bir proje başlattık. Malum, son zamanlarda jimnastikte göğsümüzü kabartan, tarihe geçen başarılar elde ettik, dünya şampiyonu çıkardık. Yani bunu on yıl önce konuşsaydık hayal bile edemezdik. Yapılan projeler meyvesini vermeye başladı. Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri Projemiz var bizim, Sporcu Eğitim Merkezi Projemiz var, oralardan yetişen çocuklardan madalyalar gelmeye başladı. Anaokullarında jimnastiğin yaygınlaştırılmasıyla alakalı yine Millî Eğitim Bakanlığımızla yaptığımız görüşmelerde onu da protokolümüze ekledik, inşallah o da müfredata girecek. Şu kadar bir sınıfı düşünün, temel jimnastikle alakalı Jimnastik Federasyonu bir paket program oluşturdu. Burada jimnastik antrenörleri kullanmayacağız çünkü temel jimnastikte jimnastik antrenörü gerekmiyor, vereceğimiz eğitim sertifikasıyla sınıf öğretmenlerinin de verebileceği işte, takla atma, sürünme, tırmanma gibi basit, çocukların motorik özelliklerini geliştirecek hareketler yaptıracak bir sistem kurduk. Bunu da şunun için yapıyoruz: Çünkü pilot uygulama yaptık Ordu’da Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber, orada hem judoyu yaptık –kendi branşım olduğu için söylüyorum- hem de jimnastiği denedik, gerçekten velilerden, çocuklardan müthiş dönüşler aldık. Hatta anaokulu öğretmenleri işlerinin çok daha rahatladığını söylediler çünkü çocuklar disipline oldu, bir. İkincisi, çocuklar çok mutlu. İnşallah bir dahaki Komisyon toplantısına ben videolarını da getiririm. Şunu söylüyor öğretmenler “Bizim yükümüzün yüzde 50’sini aldınız.” Ve çocukların evdeki davranışları bile değişti. Hatta anne babalardan bazıları “Ya, bu çocuğa ne yaptınız? Bu çocuklar evde eskiden sağı solu kırarlardı, şimdi çok düzenli, tertipliler.” İşte, bu da biraz sporun getirdiği katkı. Doğal olarak da belki anaokulunda yeteneğini de göreceğiz, belki sporu sevecek ki okullara kulüpler kuruyoruz, biraz sonra bahsedeceğim; anaokulundan gelen çocuk –sonuçta ilkökulla bağlı- o okuldaki kulüpte, eğer judoyu sevdiyse, jimnastiği sevdiyse devam edecek. Başka branşlar da ekliyoruz bu arada, oryantiringi de ekledik geçen hafta, onu da çalıştık. Yön bulmadır oryantiring bu arada ama koşarak yön bulma yani spor var içinde. Bunlarla bağlantılı olarak okul sporları bizim için ve bu Komisyon için ileride, gelecekte obeziteyle mücadelede en önemli aktör olacaktır diye düşünüyorum. Bunlar ilk defa yapılan şeyler, özellikle anaokullarındaki bu programlara hem tesisleşme anlamında destek vereceğiz ama mevcut hâlimizle de okulların içine girdik, gençlik merkezlerimizi artık okulların içine kuruyoruz, ek bina yapma ihtiyacı varsa yapıyoruz ama birçok okulda spor salonları oluşturuyoruz, gençlik merkezleri oluşturuyoruz, bununla ilgili her geçen gün sayı artıyor. Şu an 100’le başladık, 200, 300, 400 diye gidiyoruz. Yani rakam veremiyorum şu an ama çok hızlı ilerlediği için veremiyorum, günlük değişiyor. İnşallah istediğimiz seviyeye ulaşacağız.

Okul sporlarıyla alakalı da son bir konudan bahsedip diğer konuya geçeyim. Okul, mahalle kulüpleri kurduk geçen yıl yaptığımız protokolle beraber. Okul, mahalle kulüplerinden de şöyle bahsedeyim kısaca: Malum, salonu olan okulların birçoğunda -bunu kamuoyunda hep tartışırız- okul kapandıktan sonra salon da kapanır ama sonuçta bir salon var orada, boş durur. Tabii, bunun birçok sebebi vardı, okulun personel eksikliği, işte, elektrik, su giderleri gibi. Bu konuda en sonunda yine 2 Bakanımızı bir araya getirip bu işi çözdük. Bu yaz başladık bu işe, 1.300 okulda yaz okulları açtık,

malzeme giderlerini, antrenör ihtiyaçlarını biz karşıladık, Millî Eğitim Bakanlığı salonu açtı, elektrik, suyunu karşıladı, karşılıklı güzel bir etkileşim oldu ve ciddi rakamlara ulaştık. Yazın 200 bin civarı çocuğa yaz okulunda kurs vermiş olduk. Kendi tesislerimizin dışında kalan tesisler bunlar. Şimdi, bunu tüm Türkiye’de ve bütün tesislerde yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Yani Millî Eğitimin spor salonları okul bitene kadar okulda, okul bittikten sonra Gençlik ve Spor Bakanlığının uhdesinde tüm halka açık şekilde kullanılmaya başlayacak ki bu okul salonlarında da kulüp kurduk, sebebi de şu: Biz Bakanlık olarak mevzuat açısından kulüp olmazsa yardım yapamıyoruz, bu yüzden kulüpleri de kurmuş olduk. Hem malzeme yardımı yapıyoruz hem antrenör desteği veriyoruz ve mahalle kulüpleriyle şu kültürü oluşturmaya çalışıyoruz: Bu konu, Millî Eğitim Bakanlığının Vizyon Belgesi’nde de vardı, biz yapıyorduk zaten, bir araya gelince şöyle bir şey oldu: Bu isim bizde “Okul Spor Kulüpleri”ydi, onlarda “Mahalle Kulübü” birleştirdik projeyi, öyle daha büyük bir güç oldu. Bu okul, mahalle kulübünde şu doğuyor: Çocuklarda okulda bir kulüp aidiyeti oluştu yani “Bu benim kulübüm...” Ha, çocuk üst seviyeye çıktığı zaman o ildeki en üst kulüp kimse ona transfer oluyor zaten ama spor kültürünü yayma ve temele indirme anlamında gerçekten çok etkili bir konu oldu. Şu an, bu yıl itibarıyla 2 bin rakamına ulaştık kulüp sayısında, bunu önümüzdeki yıl inşallah 3 bine çıkarma hedefimiz var. Okul sporları da bu şekilde.

Yine, üniversite çağındaki öğrencilere son yedi yıldır uyguladığımız bir proje bu ÜNİLİG, bütün üniversitelerde spor faaliyetleri devam ediyor.

Anadolu Yıldızlar Ligi şu: İşte, bu altyapıdan aldığımız çocukları -bu da altı yıllık bir proje-müsabaka yeteneği olan çocukları da küçük yaşta -yani küçük yaşta dediğim, 10-14 yaş arası çocukları- ANALİG’de yarıştıranak çocukların müsabık olması yolunda tecrübelenmesini sağlıyoruz. Bu proje de onunla alakalı bir proje.

Bunlar da sosyal projelerimiz. Yani tüm illerde hareketlilik tezini insanlara yaymak, sigara, alkol kullanımının azaltılmasıyla alakalı, spor yapma alışkanlığıyla alakalı yaptığımız projelerden bir tanesi genelde statlarımızda, açık alanlarda yürüyüş, diğer etkinliklerle alakalı projemiz.

Ramazan ayında da bir proje geliştirdik. Ramazan ayında spor yapılmaz, aç karnına olmaz diye bir algı vardır ama öyle değil gerçekten. Sağlık Bakanlığımız itiraz etmezse inşallah, biz yaptık, denedik, oldu. Ha, kalp rahatsızlığı olan yapmasın, onu da söyledik ama ben kendim de yaptım, çok da memnun oldum. Gün hızlı geçiyor. Bir de susuzluk hariç bir zararını görmedik, katılım da oldu. 51 bin kişi geçen ramazanda faaliyetlerimize katıldı, tesislerimizi de açtık.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla da yaptığımız çalışmalar var. Geçmişte “SHÇEK” diye geçirdi, şu an yeni adıyla “Aile ve Sosyal Politikalar” Birçok kulüp kuruldu illerde, bunlara destek verdik. Hatta bunlardan bir tane örnek vereyim: Ben eski Samsun İl Müdürü olduğum için söylüyorum. Galatasaray’ın Avrupa Şampiyonlar Ligi’nde yarıştığı 12 takımdan 1 tanesi de SHÇEK Samsun kulübüydü, judo takımıydı. Süper Lig’de takımdı ve çocukların tamamı yetim çocuklardı. O çocukların birçoğu şu an öğretmen, antrenör. Hatta dün bir tanesi beni aradı, antrenör olmuş, Dağca’da antrenörlük yapıyor. Bunları duyunca gurur duyuyoruz ama inşallah bu faaliyetleri de çoğaltacağız. Yeni projelerimiz var, bakanlıkla görüşmelerimiz var. Tabii, artık yurtlar yok, sevgi evleri var ama fark etmez. Sonuçta çocuklar gene bizim. Onlarla bu faaliyetleri devam ettireceğiz.

Diyanet İşleriyle yaptığımız bir protokol var. Yazın özellikle Kur’an kurslarında faaliyet gösteren çocukların bahçelerinde spor alanları oluşturduk. Oraya gelen çocuklar çıkışta spor yapsın dedik ve bunda da geçen yılki rakamımız 53 bine ulaştık. Bunu da bir faaliyet olarak anlatayım.

Bahsedeceklerim genelde bu kadar ama bir de bu sunumda olmayan bir konumuz var. Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarımızda geçen yıl Sinop ilinde bir pilot uygulama yaptık. Normalde il bazında il müdürlerimiz kendi çabalarıyla fitness salonları açmışlar ama biz bunu genele yayalım diye bir

proje yaptık Sinop'ta. Kefevi Yurdu var -belki Sinop'u bilen varsa- 1.200 kapasiteli bir yurdumuz bu, tamamen dolu. 500 metre kare bir alanı spor-fitness salonuna dönüştürdük, bayan yurdu burası. 1.200 kişiden -dün aldığım rapor- 850 tanesi bilfiil spor yapıyor, daha önceden hiç spor yapmayanlar bunlar. Şunu gördük: Birçoğu kilo vermiş. Hatta -sürekli CİMER şikâyet yeridir- CİMER'e teşekkür yazmaya başladılar. Biz de görünce şaşırıyoruz, şikâyet mi geldi diye bakıyoruz, teşekkürler var. Çok etkili oldu. Bir ile daha uyguladık, Rize'de. Rize'den çok memnuniyet geldi. Şimdi bunu Bakan Bey tüm Türkiye'ye yaymamızı söyledi. İstanbul'daki tüm yurtlarımız şu an planlandı, ihaleye çıkılacak. Yani amacımız şu: Yurtta kalan çocukların birçok ihtiyacını karşılıyoruz, internet, yeme, içme, barınma, sosyal alan, her şey var. Sporda eksikliğimiz vardı, şimdi onu da tamamlıyoruz ve teşvik ediyoruz, spor yapan öğrencilerimize her türlü... Ücretsiz zaten tamamen ve kurduğumuz "fitness" salonları da gerçekten profesyonel aletlerden oluşan yani derme çatma aletler değil, gayet kullanışlı aletlerden alanlar oluşturduk. Bunu da tüm Türkiye'ye bu yıl inşallah bir projeye yaymayı planlıyoruz İstanbul'dan başlayarak.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Son bir husus: TRT Spor 2'yi kurduk TRT'yle beraber. Şu an yayında, yayına başladı. Bakanlık olarak destekliyoruz. Futbol hariç bütün branşların...

BAŞKAN – Çok mutlu oldum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Biz de mutlu olduk. Futbol hariç bütün branşlar var. Tavsiye ederim, mutlaka evinizde kanalın ilk sırasına koyun, çok memnun olacaksınız. Yeni tabii, iki aylık bir süreç. Bütün branşlar var. Hem sağlıklı beslenmeyle alakalı programlar var hem canlı yayınlar var. Şimdi, okul sporlarını dahi canlı yayınlayacağız. İlk başta kimse buna inanmadı ama TRT sağ olsun... TRT Genel Müdürüne buradan teşekkür ediyoruz, o da çok katkı verdi bu işe. Sayın Bakanımız da bu konunun hem maddi hem manevi arkasında. Şu an iyi gidiyor. İnşallah ilerleyen süreçte TRT Spor 2 bu alanda çok üst düzey görevler alacaktır obeziteyle de alakalı inşallah.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz. Ben gerçekten çok etkilendim ve çok başarılı buldum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Estağfurullah. Biraz hızlı anlattım, kusura bakmayın...

BAŞKAN – Tam Gençlik ve Spor Bakanlığına yakışacak şekilde hızlı bir şekilde gittiniz ama çok dolu bir sunumdu. Ellerinize sağlık. İyi şeyler başlamış, iyi şeylere imza atmaya devam ediyorsunuz. Birinci teşekkürüm size.

İkincisi, Millî Eğitim Bakanlığıyla bu kadar koordineli çalışmanız da çok değerli bence. Bütün bakanlıkların öyle olması lazım ama sizin malzemeniz hem Millî Eğitim hem Gençlik ve Spor Bakanlığı, gençlik üzerine. Bu birliktelik de çok güzel.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Bir sorum var: "Obez olan çocukları arada tespit edebiliyoruz, sistem kurduk, program yaptık." dediniz. Onların aile hekimleri tarafından takibiyle ilgili bir çalışma var mı? Sürdürülebilirlik var mı orada?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Aynen. Şöyle: Şimdi, tabii, bizim taradığımız sadece 3'üncü sınıf ama 1 milyon 200 bin, iyi bir rakam bu.

BAŞKAN – Tabii.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Benim bildiğim kadarıyla Sağlık Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber onlar da bir ölçüm yapıyorlar. Kendileri de anlatırlar ama bizim de bağımsız...

BAŞKAN – Anlattılar, geçen sene ölçüm yapıyorlar, aile hekimlerine havale ediyorlar ama sizin de böyle bir çalışmaya başlamanız, sizin de o bağlantıyı kurmanız lazım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Biz hazırlığımızı yaptık, Sağlık Bakanlığıyla görüşeceğiz. Şimdi, arkadaşlar, tabii, ilk baştaki kurulumumuzda böyle bir hedef yoktu fakat değerler gelmeye başlayınca biz bunu eksik gördük kendimizde. Şimdi Sağlık Bakanıyla oturacağız, konuşacağız -arkadaşlar şu an raporları çıkartıyorlar-Sağlık Bakanlığına o verileri vereceğiz -aile hekimleriyle bağı tabii onlar kuracaklar- o çalışmayı yapacağız.

BAŞKAN – Geçen toplantıda o sunumda Millî Eğitim Bakanlığı söylemişti, diğer aile hekimlerine havale ediyorlar. Sizin de onu yapmanız lazım.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben de çok mutlu oldum çünkü çok güzel işler yapmışsınız, elinize sağlık.

Şimdi, dediniz ki: 9.286 lisanslı sporcu var. Şimdi, bizim amacımız bunun sürdürülebilir olması. Hepinizin öyküsünde var, siz de anlattınız. Herkes liseye kadar bir sporla ilgileniyor ama lise başlayınca bitiyor. Bunun sürdürülebilirliğini sağlamak için, Millî Eğitim Bakanlığıyla da ilişkiler çok iyiyken -aslında zor olmayacak bir şey- bu lisanslı sporculara özellikle liseye geçiş sınavlarında bir üstünlük tanınabilir mi?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – O zaman hemen söyleyeyim: Bugün, hatta şu an Bakan Yardımcım mesaj atmış bana “İmzalandı.” diye, hem YÖK’le bir anlaşma imzalandık... YÖK’le şöyle: Şu an 20 tane vakıf üniversitesi liseden üniversiteye geçişte millî sporculara yüzde 100 burs verecek yani bedava okuyacaklar millî sporcular. Millî sporcuların seviyesini biz belirleyeceğiz yani çok da suistimal etmek istemiyoruz yani hak edene ve gelecekte spora devam edene.

Şimdi, bir örnek vereceğim: Çok da vaktinizi almak istemiyorum. Kredi Yurtlar Kurumu millîlik bursu veriyordu. Geçen yıl bir düzeltme yapmak zorunda kaldık. Şundan dolayı: Suistimal edildi. Hatta biraz ortalık karıştı ama o zaman Osman Aşkın Bak’tı Bakanımız, dik durdu ve haklılığımız ortaya çıktı, bir ay sonra herkes sustu. 1 kere millî olmuş sporcu, sporu bırakmış, aradan on yıl geçmiş, üniversiteyi kazanmış, millîlik bursu alıyor. Millîlik bursu millî sporcuya katkıdır aslında spora devam etsin diye fakat orada bir kopukluk var yani spor yapmıyor adam. Bir de millîliğin seviyeleri var “A, B, C” diye. En üstü A’dır, en düşük C’dir. Yani C olana burs verilmeyebilir de çünkü basit bir millîlik o, Türkiye’deki bir turnuvaya girmiştir, millî olmuştur, amenna. Onu düzelttik, hak edene verdik. Bir de Avrupa’da, dünyada derece yapan sporcular çok kamp yaptığı için devamsızlıktan kalıyordu ve bursları kesiliyordu. Şimdi onlara da dersten kalsalar da devamsızlıktan kalsalar da dört yıl boyunca burs alma hakkı verdik. Bununla beraber işte üniversiteye girişle alakalı YÖK’le uzun süre görüşüyorduk, şimdi vakıf üniversitelerinde başladık, inşallah devlet üniversitelerinde de olacak ama şu an vakıf üniversiteleriyle bir adım attık. Onun dışında özel liselerle, özel ilkokullarla bir görüşme yaptık. Bunların çatı dernekleri var. Onlar da yüzde 100 bursla alakalı “Biz de bu işin içinde olmak istiyoruz.” dediler. Millî Eğitim Bakan Yardımcımıza, bu şehit aileleri ve gazilerin kontenjanı var, onunla alakalı millî sporculara bunu eklemesiyle ilgili teklif ettik, olumlu baktılar ama daha netleşmedi ama büyük ihtimalle olacak. Millî sporculara özel okullarda da yüzde 100 bursla okuma hakkı geliyor inşallah.

O da olunca şunu çözeceğiz zaten: Bizim en büyük problemimiz oydu, “Eğitim ile spor bir arada yürümüyor.” deniyor ama yürüyor aslında. Benim kendi öğrencim var, şu an Finlandiya’da doktor, görüşüyoruz arada, Türkiye şampiyonu, olimpiik sporcuydu ama doktor da oldu, olabiliyor aslında ama bunu bir sistem hâline getirmek lazım. İşte bu özel okulların adımı, işte YÖK’ün bu adımı gerçekten aileleri de teşvik edecek inşallah. Yani adım atıldı, sorunuza cevap olarak söyleyeyim, bir tanesi netleşti, öbürü de bugün yarın inşallah netleşecek.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir de özellikle spor kulüpleriyle ilgili... Özel spor kulüpleri bazen mekân bulmakta zorlanıyorlar. O yüzden okulları onların da kullanımı gündeme gelebilir mi? Hani bunu da değerlendirme için...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Aslında Millî Eğitim bunları okullara kiralyor ama şöyle bir şey var: Tabii, bu işi para için yapan kulüpler var, onlara da karşı değilim, yapılabilir ama öncelik, devletin ücretsiz kurslarına verilmeli. Şimdi Millî Eğitimle zaten o konuda çalışıyoruz. Bazı okul salonları çok değerli. Oradan işte birkaç kulüp kiralyorlar ve işletiyorlar. Bu doğaldır, okula da katkı sağlıyor bu ama sonuçta oraya gelmeden önce ücret ödüyorlar. Yani bu uygulama var Millî Eğitimde.

BAŞKAN – Var, var, büyük kulüplere de veriyorlar.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Doğru, salon sıkıntısı Türkiye’de var ama inşallah bunu yavaş yavaş açacağız.

Bizim, şimdi, bir de bu hafta bir çalışmamız oldu. Büyük salonlar değil de işte masa tenisiyle alakalı daha küçük, böyle bransa özel salonlar planlıyoruz şu an, daha ucuz maliyetli. Mesela bir tane okul salonu 2,5-3 milyonu buluyor maliyet olarak ama bir masa tenisi salonu 500 bin liraya bitebiliyor. Bu tür projeler yaptık. Şimdi bunu yaygınlaştıracacağız. Diyeceğiz ki bir okula: “Sen masa tenisinde uzmanlaş, senin bahçende masa tenisi salonu olsun, o okulun branşı olsun.” İşte, bir tarafta karate diyeceğiz, bir tarafta eskrim diyeceğiz yani biraz da insanların yürüyerek ulaşacağı tesisler yapmaya çalışıyoruz. İnşallah önümüzdeki zamanlarda Bakan Bey de zaten bunun lansmanını yapacak. Tesis sorununu böyle küçük, daha kullanışlı tesislerle çözmeye çalışacağız.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir de, konumuz obezite olduğu için Başkanım, özellikle şimdi 3’üncü sınıfta belirlemeleri çok doğru çünkü çocuklarda 13 yaştan sonra biz bunu düzene sokamıyoruz. O yüzden obezitesi belirlenmiş çocukların özellikle spor konusundaki aktivitelere katılması zorunlu hâle getirilebilir aslında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından çünkü çocuk 3’üncü sınıfta, 4’üncü sınıfa geçtiğinde ölçüm alıyorsunuz, bunların spor aktivitesine katılması, millî sporcunun olmasını ya da lisanslı sporcunun olmasını teşvik için hani okul kayıtlarında değerlendirilebilir. O kadar da zor bir şey olmayabilir aslında.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Aslında Millî Eğitim Bakanlığı şu anda bir uygulama başlattı, spor yapanlara ek puan veriyorlar. Onu bizim sistemimizden görecektir. Önceden bir...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Spor yapanlara veriyorlar da obez çocuğa eksi puan versinler ki o spor yapmak zorunda kalsın. Yani biz sağlıklıyı teşvik ediyoruz, sağlıksız olan obez çocuğun teşviki daha önemli çünkü amacımız obeziteden korumak. Hani obez çocukların lisanslı sporcunun olması, teşvik edilmesi daha mantıklı olabilir. Bir de sporculara burs verirken sporun devamlılığının şart olması lazım, sporu bıraktığı an bursunun da kesilmesi lazım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Kesinlikle. Şu an yeni uygulamamız öyle, kesildi. Yani devam edenler alıyor, devam etmeyenler almıyor ve 2 bin lira, asgari ücret alıyorlar, iyi bir rakam.

BAŞKAN – Çok iyi.

Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Genel Kurulda yoklama var, dolayısıyla sürede biraz sıkıntımız var. Aile Bakanlığını haftaya bir sonraki toplantıya bırakacağız ama Sosyal Güvenlik Kurumunu dinleyelim. Bu arada sizin sorunuzu alalım.

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Ben aslında Sayın Vekilimin sorduğu, sizin cevapladığınız konuya benzer bir şey soracaktım. Yurt dışındaki üniversitelerin çoğu yüksek ücretli biliyorsunuz, orada okul takımında oynamak üzere burs sağlanıyor. Siz millî sporcularımız için bunun gerçekleştirileceğini söylediniz ama üniversite öncesinde mesela sizin yetenek taraması faaliyetiniz bu konuda çok iyi bir vesile olabilir. Gelecek vadeden öğrencilere, sporculara ve lisans alan sporculara aynı şekilde bir şey gerçekleştirilebilir mi ortaokul, lise çağında?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – Zaten, belki kaçırmış olabilirsiniz, onu da söyledim. Şu an yetenek taramasında yakaladığımız, hedef koyduğumuz sporcuları özel okullara yüzde 100 bursla vereceğiz, bunu konuştuk zaten ilgili çatı dernekle. İlkokuldan başlayacağız, liseye kadar. Yani şu an mesela millî sporcu lise seviyesinde bizim istediğimiz kriterleri taşıyorsa belli kontenjan verecek bize liseler lise kısmında. İlkokulda ise yetenek taramasında çünkü ilkokulda çocuk millî sporcu olmayabilir yaş itibarıyla ama yetenek taramasından seçilmiş sporcuların içine girerse o çocuğa o hakkı vereceğiz. Hatta şöyle dedik özel okullarla yaptığımız görüşmede... Biz yüzde 80 burs olsun mu diye tartıştık, yüzde 100 istiyoruz çünkü durumu olan var, olmayan var. Yani onun için “Yüzde 100 burs olursa bu iş daha net olur.” dedik. İtiraz da etmediler, hatta mutlu oldular. Şunu da söyleyeyim: Bu anlaşma yapılmasa dahi yani Millî Eğitim... Yüzde 3'lük dilim zannedersen, onu yüzde 5'e çıkarmak için teklif yaptık, “Bunu kabul etmeseler dahi biz varız.” dediler. Ama tabii, etmemezlik olmasın, daha güzel olur. Bu arada -mesela, isim vermeyeyim burada- bazı okullarla anlaşmamız var. Bize her yıl isim soruyorlar, Bakanlığa, biz de bildiriyoruz, üst düzey sporcuları alıp yüzde 100 burslu okutanlar var.

Bir tane örnek vereyim, zamanınızı çok aldım: Iğdır'da -Iğdır özel bir yer bizim için judo branşında- Avrupa Dünya Şampiyonu bir çocuğumuz var. Aile durumu kötü, maddi durumu yok. İsmi de vereyim, Bahçeşehir Üniversitesi tüm öğretim hayatı boyunca sponsoru oldu. İşin garip tarafı, kız çok zeki, okul birincisi, Avrupa, Dünya Şampiyonu, bakın, sıradan bir iş değil bu, 15-16 yaşında ve tıp okuyacak. Tıp okuyuşunu da, üniversitesini de burslu bağladılar. Yani bunun gibi örnekler var. Şimdi bunu biraz resmileştirip...

BAŞKAN – Obeziteden dolayı ameliyat olan, estetik olanları değil de onları televizyonlara çıkarsanız, gençler de onları görse.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI SPOR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ÖMER ALTUNSOY – TRT Spor 2'yi takip edin o zaman Sayın Başkanım.

BAŞKAN - TRT Spor daha yeni açılmış. Madem o arkadaşımız gibi gençlerimiz var, onlara gidin, söyleyin siz, Zehra Mehra bir sürü programlar var ya. Arkadaşlar, bakın, size de işte malzeme yani, onları çıkarın, Allah aşkına. Şu estetik olup ifadesiz insanlar, birden şişip -nasıl oluyorsa- birden şu hâl gelen insanları göstermeyelim artık.

Şimdi, değerli katılımcılar, aşağıda, Genel Kurulda yoklama var. Dolayısıyla programımızı biraz kısaltmamız lazım. Aile Bakanlığından gelen sunum zaten bizi tatmin etmedi, yeterli değil. Eksikliklerinizi -şimdi arkadaşşıma söz vereceğim- o söyleyecek. O şekilde, daha donanımlı bir şekilde bir sonraki oturuma gelmenizi rica edeceğiz.

Şimdi Sosyal Güvenlik Kurumunu dinleyelim ve mümkün olduğu kadar değerli bürokratımız kısa, öz sunum yaparsanız Genel Kurul kapanmadan biz de aşağıya inelim.

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – Sayın Komisyon Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; bizlere bu fırsatı verdiğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Ben Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürü Doktor Mustafa Özderiyol. Obeziteyle ilgili kısa bilgi vereceğim ama ondan önce kısaca genel sağlık sigortasıyla ilgili özet bir bilgi vermek istiyorum.

Malumunuz olduğu üzere 2008 yılında genel sağlık sigortası kurulduktan sonra bütün vatandaşlarımız kapsamımız altına alındı. Bu anlamda da dünyada en geniş kapsamlı, inşallah yakında da bir üç ciltlik kitap çıkaracağız, bütün ülkelerin genel sağlık sigortalarını masaya yatırdık. Orada da gördük ki gerçekten en düşük primle en kapsamlı, geniş, hem yelpaze, kapsadığı insan sayısı anlamında çok geniş hem de ödediği geri ödeme kalemleri anlamında en genişin ülkemiz olduğunu bir daha görmüş olduk. Aslında öncesinde sadece Meclisimiz ve Anayasa Mahkemesi kurumumuz dışındaydı, daha sonraki süreçte banka sandıkları devredilecekti, onların süreçleri uzadığı için dışarıda kaldılar, Yargıtay, Sayıştay, Danıştay üyelerimiz, birinci sınıf hâkimlerimiz, en son da generaller de GSS kapsamından çıkmış durumdalar. Bunlar kendi bütçelerinden, kendi bakanlıklarının bütçesinden özel ödemeyle sağlıklarını ödüyorlar. Biz öncelikli olarak kişiye yönelik koruyucu hizmetleri karşılıyoruz. Bu anlamda karşıladığımız kalem sayısı çok az. Asıl şu anda yürüttüğümüz işlemler hastalanan kişinin tedavisine yönelik yani belki bu anlayışı koruyucu hekimliği ön plana çıkararak değiştirmemiz gerekiyor ama bu herhâlde bizim toplumumuzun yapısından kaynaklı, “Önce hastalan, sonra biz sizi tedavi edelim.” mottosuyla ilerliyoruz. Bu kapsamda hastanedeki hekim ve hemşirelik hizmetlerini, ilaç bedellerini ve tıbbi cihaz bedellerini, hatta kişilerin evlerinde kullanması gereken bir tıbbi cihaz varsa onları da karşılıyoruz, bir de kendi ikamet ettiği şehirde bu hizmeti alamıyor da başka şehre gitmesi gerekiyorsa onların da yol ve gündelik bedellerini de karşılıyoruz.

Bütün bunları karşılarken bizim kurumumuzda Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu diye bir komisyonumuz var, burada Sağlık Bakanlığımızdan, Maliye Bakanlığımızdan, Cumhurbaşkanlığı Strateji Başkanlığımızdan ve özel sektörden de 2 üyemiz olmak üzere 9 tane üye bulunuyor. Onların onayıyla bir hizmetin geri ödenip ödenmeyeceği konusunda karar veriliyor. Eğer orada hizmetin geri ödeneceğine karar verilirse aynı toplantıda kaç lira olarak ödeneceği de hükme bağlanıyor. Sonrasında da Genel Müdürlüğümüz olarak Sağlık Bakanlığımızdan da görüş alarak o hizmetin hangi şartlar ve usuller çerçevesinde geri ödenmesi gerektiğini Sağlık Uygulama Tebliği dediğimiz tebliğde yayımlıyoruz.

Vakit çok az olduğu için ben genel özeti çok hızlıca geçtim.

Obeziteyle ilgili de biz obezitenin ameliyatlarını ödüyoruz. Bu ameliyatların hesaplamalarını filan yapabilecek durumdayız ama asıl, obezitenin yan maliyetlerinin yani obez olduğu için diyabet tedavisine ne kadar ödüyoruz, obezlikten getirdiği hipertansiyonuna ne kadar ödüyoruz ya da en azından obezliği sebebiyle ülkemizdeki iş gücü kaybının ne kadar olduğu bugün itibarıyla hesaplayabildiğimiz bir şey değil, bu maliyetleri hesaplayamıyoruz.

Ben size sadece obezite maliyeti anlamında da bizim 4 tane ödediğimiz ameliyat var, bu ameliyatlara ne kadar ödediğimizden, hangi kural ve kriterlere göre ödeme yaptığımızdan bahsedeceğim. Ameliyattan önce obezitenin önlenmesi için, geri ödememizde olan 8.500 adet ilaç içerisinde tek bir obezite önleyici ilaç bulunmaktadır, o ilaçtan biraz bahsedeceğim: Orlistat. Endokrin ve metabolizma hastalıkları uzmanları tarafından üç ay süreli raporlara istinaden ödüyoruz. Özellikle raporun süresini kısa tutmamızın amacı sürekli hastayı hekime getirerek kontrolleri sağlamak. Yani bu ilacı aldı, çoğu kronik hastalık ilacımıza iki yıllık raporlar olmasına rağmen birkaç tane böyle özellikli takip gerektiren ilaçlarda kısa süreli şeyler koyduk. Bu ilacı alabilmesi için daha önce ardışık dört hafta boyunca yalnızca diyetle en az 2,5 kiloluk kilo kaybı veya obez hastalarda vücut kitle indeksinin 40'tan büyük olması

gerekiyor. Reçeteleri bir aylık düzenliyoruz sürekli kontrole gelsin diye. On iki haftanın sonunda yani üç ayın sonunda başlangıç vücut ağırlığından yüzde 5 kilo kaybının olması gerektiğini zorunlu koşuyoruz, ikinci üç ay raporu yazarken hekimimizin bu değerleri rapora dercetmesini istiyoruz. Yüzde 5'lik bir kayıp yoksa da ilacı artık kurumumuz geri ödemez diyoruz. Bu ilacı da ömrü boyunca da iki yıl kullanmasını, iki yıldan uzun süre kullanmamasını öneriyoruz.

Bugüne kadarki bu ilaca ödediğimiz para: 2018 yılı tüm yıl 6 milyon TL, 2019 yılının altı ayında da 3 milyon 800 bin TL. Bu muhtemelen yıl sonuna kadar 8 milyon TL olacaktır. Obezite cerrahisinde de biraz önce de bahsettiğim gibi 4 tane işlemin ödemesini yapıyoruz. Obezite baypas, obezite sleeve, obezite banding ve duodenal switch ameliyatlarını daha öncesinde sadece indeksi 40'ın üzerinde olan hastalarımıza ödüyorduk ve tek bir endokrinoloji raporuna dayanarak ödüyorduk. Daha sonrasında Sağlık Bakanlığımız konuyla ilgili bir genelge yayınladılar. O genelgeyle birlikte biz de o genelgeye paralel Sağlık Uygulama Tebliği'mizde değişiklik yaptık, biraz daha multidisipliner bir yaklaşım getirdik, sadece endokrin uzmanı değil, işte, genel cerrahi uzmanının da psikiyatristin de olduğu, birlikte değerlendirildiği, bu değerlendirmenin sonucunda karar verilmesini arzu ettik ve tebliğ de bu şekilde yazdık. Eğer indeksi yine 40'ın üzerindeyse bütün bu hekimlerle birlikte rapor çıktığında bu ameliyatları karşılıyor. 35 ile 40 arasındaysa -ki önceki yıl, bu mevzuattan önceki yıl da 35 ve 40 arasındaki hastalarınkini ödemiyoorduk- bu mevzuatla birlikte bunu da öder olduk ama sadece 35 ile 40 arasında başka sistemik hastalıkların da olması zorunluluğunu getirdik. Eğer 35-40 arası, sistemik bir rahatsızlığı varsa bu sefer de ödüyoruz, rapora da ek olarak bu sistemik hastalığını ilgilendiren branş uzmanının da olması zorunluluğunu getirdik. Bütün bu şartlar sağlandığında biz bu kişilerin tedavilerini Sosyal Güvenlik Kurumu olarak ödüyoruz.

Obezite baypas için 5.600 lira, obezite sleeve için 3.800 lira, banding için 2.200 lira, duodenal switch için de bin lira olmak üzere kurumlarımıza ödeme yapıyoruz. Bu işlemler eğer üniversite hastanelerinde gerçekleştiriliyorsa yüzde 10 da üniversite hastanelerimize daha fazla ödeme yapıyoruz. Bir de obezite baypas ve obezite sleeve ameliyatlarını istisnai sağlık hizmetleri kapsamına aldık. Eğer devlet hastanelerimiz de dâhil olmak üzere bu ameliyatlardan ilave ücret almak isterlerse 3 katına kadar da ilave ücret alabiliyorlar. Zaten özel hastanelerin çoğu bizim verdiğimiz bu rakamlara dokunmuyorlar, bu bir gerçek. Bu fiyatlar 2018 Temmuzundan önce biraz daha düşüktü. Verileri izlediğimde biz orada bir zam yapmıştık, biraz dokunmuştu, devlet hastanelerinde işlem sayılarının arttığını gördüm ben. Bu da aslında yaptığımız şeyin, güzel bir zammın yerini bulduğunu gösteriyor.

Bu 4 operasyonun yıllara göre istatistiklerini çıkardım. Toplamda en çok obezite sleeve ameliyatı yapılmış, 10.800 tane. Bütün bu cerrahi işlemler 12 bin civarında yapılmış 2018 yılında. 2019 yıl sonunda 14 binleri aşacağını tahmin ediyorum. Şu anda bile 2 katıyla çarparsak 14 binin çok üzerinde bir sayı. Ağırlıklı olarak kadın hastalar operasyon olmuşlar tablodan da görüleceği üzere.

Sağlık Bakanlığı üçüncü basamakta işlem sayılarında ciddi bir artma olduğu... Muhtemelen Sağlık Bakanlığı hastanelerimize ilave ücretle her ne kadar 3 katına kadar alabilirsiniz dese de alamadıkları için muhtemelen operasyon fiyatları kurtarmadığından yapılmıyordu ama o zamandan sonra bu işlemler oralarda da yapılmaya başlanmış.

Şu an itibarıyla da 60 milyon TL civarında da 2019 yıl sonu bütün bu kurumlara ödememiz olacak sadece bu 4 operasyondan kaynaklı. Dediğim gibi, asıl ikincil sebep oldukları hastalıklar ve iş gücü kayıplarının bugünkü şartlarımızda hesaplayabildiğimiz bir maliyeti yok ama şundan eminiz ki en az bunun 2 katı da ikincil maliyetleri vardır bu hastaların.

Biraz hızlı oldu ama Başkanım, benim sunumum bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bizim istediğimiz ölçüde yeterli.

Sizin soracağınız bir şey var mı?

METİN İLHAN (Kırşehir) – Bence çok güzel anlattı Müdürüm. Gerçekten, bakın, 2 bürokratımız da çok güzel anlattı. Çünkü ben de bir doktor olarak bu işin içerisindeyim zaten. Obezite cerrahisini çok yakından takip ediyorum ama bunları yaparlarken bu ameliyatları yapan insanlar acaba sertifika almış olan insanlar mı yoksa bu insanlar gerçekten obezite cerrahisi eğitimi almış olan insanlar mı? Biliyoruz yani o sertifikaların nasıl alındığını yani bunlar acaba gerçekten takip ediliyor mu? Çünkü siz az önce söylediniz, obezite ameliyatlarında, işte, eğitim hastanelerinde belli bir fiyat var, işte özel hastanelerde sizin ödediğiniz belli bir fiyat var ama önemli olan orada doktora bir sıkıntı çıktığı zaman “malpraktis” davalarının çok çok yüksek olduğu bir gerçek var yani siz 3 bin lira, 4 bin lira ödüyorsunuz, doktor bir yanlış yaptığı zaman ya da hatalı bir uygulama yaptığı zaman ya da eksik bir şey yaptığı zaman vereceği tazminat milyonları buluyor. Aslında şöyle bir baktığımızda bu ameliyatların biraz daha merkezlere göre kısıtlanması gerektiğini ben düşünüyorum yani her merkezde bu ameliyatların yapılmaması gerekiyor çünkü ben bakıyorum böyle, şu an ben Kırşehir Milletvekiliyim, Kırşehir’de de bu ameliyatın yapılmaya başlandığını bize arkadaşımız söyledi. Bir arkadaşımız var, çok başarılı, işi bilen bir insan ama bu arkadaşı da ben çok cesaretli görüyorum yani çünkü tamam, Kırşehir belki şartları, ameliyat ortamı iyi olabilir ama doğuracağı bir komplikasyon hasta yakınlarında çok ciddi sorunlara neden olabiliyor ve direkt avukatlarla temasa geçip, avukatları bir şekilde organize edip avukatlarla bu işi götürmeye çalışan aileler var. Bu da çok ciddi bir sorun. Onun için, doktorları bu duruma sokmadan –çünkü çok cesaretli hekimlerimiz var, gerçek anlamda bunu söylemek lazım- bu işin gerçek ellerde, gerçek hastanelerde yani bu işi yapabilecek hastanelerde yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Az önce siz bir şey daha söylediniz “Orlistat ödeniyor.” dediniz. Orlistat’ın aslında –ben yıllarca hekimlik yaptım- çok fazla bir yan etkisini de görmedim. Orlistat’ı da defalarca reçete ettik yani o kadar çok hastamız oldu, özellikle bayan hastalarımız çok kullanıyordu. Özellikle, kilolu olup evlenemeyen bayanlar kullanıyordu ve biz onları tek hekim raporu ya da 3 dâhiliye uzmanının beraber çıkardığı bir raporla biz bunu hastalara reçete ediyorduk. Yani çok ciddi bir yan etkisini de görmedik çok basit yan etkileri vardı. Bu ilacın bence endokrin metabolizma uzmanından daha ziyade dâhiliye uzmanına da verilmesi gerekiyor ama tabii ki kriter yine vücut kitle endeksinin 40’ın üzerinde olması ve hastanın mutlaka egzersizleri ve diyeti uygulayıp egzersiz ve diyetten sonuç alınmıyorsa bu ilaca başlanması bence çok uygun olacak. Eğer bu ilaç uygun bir şekilde kullanılırsa cerrahi sıkıntıları da bence biraz daha azalacak ve herkes cerrahiye koşturmayacak. Bu ilacın gerçek anlamda iyi sonuçları var çünkü biz bu iyi sonuçlarını gördük. Onun için, bence ilacın ucunu biraz daha açmak lazım, dâhiliye uzmanlarına reçete ettirmek lazım çok ciddi rakamlar gelmeyecekse ama ciddi rakamlardan ziyade bir de malpraktis ameliyatları ya da cerrahi ameliyatlar bence daha büyük maliyetli ameliyatlar. Bu ilacın bir kutusu –çok fazla değildi herhâlde bildiğim kadarıyla- 100 lira civarındaydı en son doktorluk yaptığım dönemde. Bunun devlete maliyeti çok fazla değil ama bir cerrahi operasyon –az önce söylediğiniz- 4 tane operasyonun da devlete maliyeti hem çok fazla hem hasta yakınlarını bir şekilde organize ediyor, avukatları organize ediyor, çok ciddi paralar elde eden kuruluşlar var, bürolar var. Yani bunun önüne geçilmesi lazım, bunun da belli kriterlerinin olması lazım. Yapan doktorlar çok önemli. İkincisi, bu ilacın daha çok teşvik edilmesi lazım, egzersizsiz –az önce kamu spotlarında konuştuğumuz gibi- ve diyetin çok ön plana çıkarılması gerektiğini düşünüyorum çünkü o ön plana çıkarsa insanların daha çok böyle koşturup da “Ameliyat yaptırayım, zayıflayayım.” gibi düşünceleri olmayacak çünkü bu ameliyat yaptıran insanlar da bizim yanımıza geldiğinde... Hatta bir tane örneği vardı, benim tanıdığım, bildiğim bir insandı, bir yıl sonra gördüm, adam 25 kilo, 30 kilo vermiş. Sonra dedim ki: “Sen nasıl kilo verdin?” “Diyet ve egzersizle verdim.” dedi. Mümkün değil 30 kilo vermesi. Sonra tabii, kulağıma fısıldadı “Kimseye söyleme, mide ameliyatı oldum.” dedi. Aslında, insanların duymasını da istemiyorlar. Niye?

Çünkü o ameliyatların da bir süre sonra kendine göre komplikasyonları ve bir süre sonra tekrar kilo durumları da var bu insanların. Onun için, ilk planda egzersiz, diyet, ondan sonra Orlistat biraz daha yaygınlaştırılıp rapor biraz daha kolaylaştırılmalı çünkü her ilde endokrin uzmanı yok, ya 1 tane oluyor ya da hiç olmuyor. Kırşehir’de 1 tane vardı, onun da Diyarbakır’a tayini çıkmış, insanlar bundan sonra Orlistat’a da ulaşamayacaklar, bu sefer, o insanlar Ankara’ya gelecekler, Kayseri’ye gidecekler...

BAŞKAN – Bize gelecekler.

METİN İLHAN (Kırşehir) - ...özellikle de bize gelecekler, rapor çıkarttırmak isteyecekler. Onun için, benim görüşüm böyle.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, teşekkür ediyoruz.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, bu ameliyatlara ilgili bazı sağlık kuruluşlarının billboardlarda reklam yaptıklarını biliyoruz. Özellikle küçük illerde dahi reklamlarla obez hastaları hastanelerine, kliniklerine davet ediyorlar. Bu konuda da aslında bir çalışma yapılması gerektiğini söylemek istiyorum.

Sunumunuz çok güzeldi, teşekkür ediyorum.

Sağlık Bakanlığının obezite merkezleri var, hiçbir ücret almadan obez vatandaşlarımızın eğitimlerini, süreci takip ediyorlar. Son olarak, yanlış bilmiyorsa, 83 merkezimiz oldu.

Ben teşekkür ediyorum.

Sizde obezite ameliyatlarıyla ilgili ne zamandan beri istatistikler var?

Ölüm vakalarıyla ilgili size bir müracaat var mı? Yani özel hastanelerde veya kamu hastanelerinde vefatla ilgili dava konusu olmuş, bilginiz olan dosyalar var mı?

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – 2010’dan beri düzenli, daha sağlıklı bilgilerimiz var. Aslında, 2008’de kurduk biz Medula’yı ama o iki yıllık verilerine çok güvenmiyoruz ama 2010’dan sonraki verilere çok güveniyoruz. “Bu ameliyatlara kaç kişi, hangi tesislerde, ne kadar yaptırmış?”a kadar çıkarabiliriz.

Malpraktislerde bizi dava eden şu ana kadar hiç olmadı. Yani o sebepten dolayı da meslektaşlarımızın kaç tanesine böyle dava açılmış net bildiğim bir şey yok.

Sayın Vekilim, bir diğer şey, genel cerrah olanların hepsi yapabilir bunu, bir düzenleme yok. Eğer bir sertifikasyon getirilirse uyulabilir tabii ama bugün için genel cerrah herkes bu hastalara dokunabilir.

BAŞKAN – Bizim raporumuzda bu konuda bir öneri olacak inşallah.

Buyurunuz.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Yani siz bunu söylerken neye dayanarak söylediniz bilmiyorum da şimdi şöyle bir şey var: Genel cerrahi eğitimi almış insanlar şu an –biz bu işin içerisindeyiz yani doktor olduğumuz için insanlarla çok yakın ilişki içerisindeyiz- bu işi yapmak için YouTube’tan ameliyatları izleyip ondan sonra ameliyata giren cerrahlar var. Bu gerçekten çok sakıncalı.

BAŞKAN – Bu Komisyonun başına düştüğü ilk konu oydu, biliyorsunuz.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Adam bir safra kesesi ameliyatını yapamıyor, beceremiyor, bir apandisit ameliyatını beceremiyor. Ben Tokat’ta çalıştım, Reşadiye’de çalıştım. Genel cerrahi uzmanına bir apandisit vakası gönderdim. Yani apandisit ameliyatı maksimum bir saatte yapılır. Adam sekiz saat çıkmadı vakadan. Bir apandisit ameliyatını sekiz saatte yapan bu cerrah obezite cerrahisi yaparsa bu ülke bitmiş demektir kesinlikle. Bence bunun bir önleminin alınması lazım. Bizim Kırşehir’de 10 tane genel cerrahımız var, içlerinde 1 tanesi yapıyor. Niye? Çünkü eğitimi almış. Diğerleri hem yapmak istemiyor hem de bu işin bir maliyeti var, bu işin bir kanuni boyutu var, hukuki boyutu var. Onun için, her genel cerrahın bence yaptığı ameliyatına bir şekilde bakmak lazım, neler yapılıyor, ne yanlışlar

yapılıyor. Benim kendi yakınımdaydı, Numune Hastanesinde obezite cerrahisi oldu ve kadın, ameliyat olmasa uzun süre yaşayacak bir kadındı -sağlıklı ama obezdi- üç ay sonra vefat etti, kendi akrabam. Yani bize sormadan gidip ameliyat olmuş, belki de kimsenin duymasını istemedi ama “her genel cerrah” kısmı bence çok yanlış, yapılmaması lazım.

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – Şöyle diyeyim Sayın Vekilim: Yapmak arzu eden her genel cerrah yapabilir, önünde mevzuat engeli yok.

BAŞKAN – Yasal engel yok fakat sakıncalı vakalar çok fazla.

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – Tabii ki.

Sayın Vekilim, tercih edilmesi şeyden dolayı: Çok hızlı kilo vermeleri. Bu kilo vermeyi azmetmeyen insanları cezbediyor birkaç ay sonra fit bir insan olarak karşımıza çıkabildikleri için.

BAŞKAN – Ondan sonraki sıkıntıları düşünmeden tabii.

Bu ameliyatlara devletin ödediği, SGK'nin ödediği rakamlar ortalama ne kadardır?

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – 5 bin lira civarında.

Bunlar paket olduğu için, yüzde 90'ının da yoğun bakım ihtiyacı da olmaz bu hastaların, bu paket ameliyatla çıkarlar.

BAŞKAN – Sosyal Güvenlik Kurumumuza sunumu için teşekkür ediyorum.

Raporumuza inşallah, güzel katkı sunmuş oldunuz.

Şimdi, bu Komisyon malpraktis iddialarıyla ilgili başlamış bir komisyondur fakat bu ameliyatların asıl sebebinin obezite olduğunu biliyoruz. Önce obeziteyle ilgili olan resmi çekelim dedik. Tabii, bir gayya kuyusu gibi, girdiğiniz zaman Türkiye'deki verilerin son derece kötü olduğunu... Birçok bakanlık, kurum, kuruluşun bu işle ilgili çalışması gerektiği ortaya çıktı. Obeziteyle ilgili olan bölümü hemen hemen bitirmeye başlıyoruz.

Aile Bakanlığında iyi bir sunum bekliyoruz bugün Gençlik ve Spor Bakanlığımızın yaptığı sunum gibi. Aile ve gençler için, çocuklar için Bakanlığımızın yaptığı faaliyetlerini, bundan sonraki projelerini, bugün kadar yaptıklarını dünya örnekleriyle birlikte bize iyi bir sunumla bir sonraki oturumda gelerseniz memnun oluruz.

Bundan sonra, ameliyatlara ilgili sıkıntılar, o konuda şikâyet eden kişileri buraya davet edeceğiz -vekillerimiz de var- onları dinleyeceğiz.

Buyurunuz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ DİDEM ÜNAL – Bizim makam katında kalmış. Bizim beşi on geçe haberimiz oldu. Özür diliyoruz hepimizden. Yoksa muhakkak daha iyi bir sunumla gelirdik.

BAŞKAN – Şahsınızla ilgili değil ama Aile Bakanlığında geçen Komisyon toplantısında da aynı sıkıntıları yaşadık, bu toplantıda da yaşıyoruz. Hâlbuki en sosyal ve en çok destek verilen Bakanlık. Maalesef, gıda bankacılığında da aynı sıkıntıyı yaşadık, bugün de aynı sıkıntıyı yaşıyoruz, bir kere daha yaşamak istemiyoruz. Sunumlarınız da yetersiz geliyor. Yani beş dakika önce, on dakika sonra, bunlar tabii, bu makamların çok kabul edeceği konular değil.

Takdirinize sunuyorum.

Buyurun.

YASAMA UZMANI DEMET KOCAMUSAOĞLU – Basına da sık sık yansıyor, ofis çalışanlarının fiziksel aktivite yetersizliğinden dolayı yaşadığı sağlık sıkıntılarıyla ilgili Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığımız sunum yapacaktı, yetersiz görülen kısım sizlerle ilgili değil, daha ziyade Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzle ilgili. Kendilerinden aile ve çocuklar özelinde yaptıkları çalışmalara, yürüttükleri programlara ilişkin detaylı bir sunum bekliyoruz. Özellikle çocukluk çağı obezitesinin önlenmesine ilişkin eylem planı da uygulamaya geçtiği için... Sayın Bakanımızın bazı açıklamaları var bu yönde. O açıklamalar, yapılması planlanan çalışmalar Aile Bakanlığıyla çakışıyor. Bu noktada, Aile Bakanlığımızdan da özellikle Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzden detaylı bir sunum bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Mümkünse aynı kişiler, bugünkü oturumu da dinlediniz, buradaki formatı da öğrendiniz ve gördünüz, ona göre bir sunum hazırlarsanız...

Buyurun.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HALK SAĞLIĞI UZMANI DR. SABAHATTİN KOCADAĞ – Son bir cümle söyleyeyim.

Bizim eylem planı “web”te yayımlanacak, Bakanımız açıkladı, daha önce de vardı, onun güncellenmiş hâli, “yetişkin” ve “çocuk” diye ikiye ayırdık. Tüm kurum ve kuruluşları ilgilendiren, sizlerin de katkıda bulunduğunuz, önerdiğiniz şeylerin büyük bir çoğunluğu aslında eylem planında var. Bizim isteğimiz hem burada olan veya şu anda olmayan tüm kurum ve kuruluşların o eylem planını bir incelemeleri. Yani bunu incelerlerse iş birliğimiz daha kolay olacak, daha hızlı yol alacağız. Onu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Burada bulunan kurum ve kuruluşlar herhâlde bu talebi dikkate alırlar, eylem planını incelerler, ona göre devam ederiz.

Buyurun Akif Bey.

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCADOĞLU – Bu ilaç kullanımı ve cerrahiye ilişkin istatistikleri bizimle paylaştınız. Biz şunu izlemek istiyoruz, bir sonraki aşamada buna ihtiyacımız olacak: İlaç tedavisi alıp sonra cerrahi uygulamaya tabi olmuş olanlar var mı? Sonra, bu cerrahi uygulamaya tabi olanlardan sonraki süreçte bir ölüm vakası yaşanmış mı bu şahıslarda? Eğer yaşanmışsa bunların vadesi ne olmuş? Bunları merak ediyoruz.

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – Bu verilerin hepsini bir dahaki toplantıya bilgi olarak getirebilirim.

Mutlaka ölüm yaşanmıştır ama operasyon kaynaklı mı, vadesi geldiği için mi...

BAŞKAN – Genelde “Ameliyattan dolayı vefat etti.” yazmıyor, “Başka sebeplerden vefat etti.” yazıyor.

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – Hastaneden çıkmadan olduysa biz buraya bağlayabiliriz ama hastaneden çıktıktan birkaç ay sonra uzun dönemde gelişen komplikasyonlarla olduysa, bir not düşülmediyse...

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCADOĞLU – Bağlantı kurmak istemiyoruz. Bağlantı kurmaktan ziyade hani böyle bir olay yaşanmış... Varsayalım ki ameliyat gerçekleşmiş, sonraki bir yıllık vadede vefat edenlerin sayısı...

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA ÖZDERYOL – Bu bilgileri verebiliriz, paylaşabiliriz.

BAŞKAN – Sunum yapan kurumlara teşekkür ediyoruz.

Değerli bürokratlarımız, değerli basın mensupları; sizlere de teşekkür ediyoruz.

Bugünkü toplantımızda görüŐecek başka konu kalmadığı için toplantımızı kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 16.44

